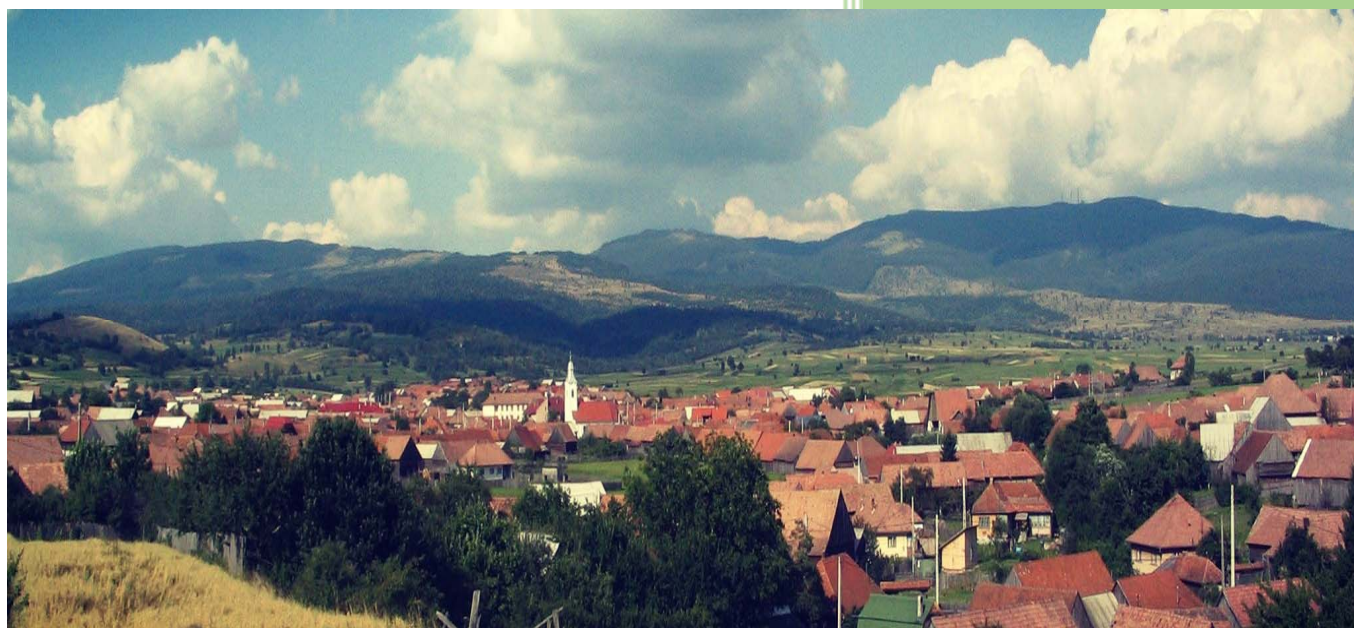

Strategie de Dezvoltare Sustenabilă a Comunei Căpâlnița pentru perioada 2015-2020

Elaborat de:
RegioConsult

Tartalom

Introducere.....	2
Obiectiv general	4
I. CAPITOL: ANALIZA ZONEI DE ACȚIUNE.....	4
I. 1. Prezentarea generală a localității.....	4
I. 2. Scurt istoric.....	6
I. 3. Caracteristici geografice, resurse naturale.....	7
I. 4. Situația demografică.....	9
I. 4. Localități înfrățite	13
I. 5. Economie	14
I. 5. 1. Sfera antreprenorială locală, ocuparea forței de muncă	15
I. 5. 2. Agricultură, silvicultură.....	17
I. 5. 3. Infrastructură.....	20
II. 6. Turismul.....	24
I. 6. I. Obiective turistice, servicii turistice	27
I. 6.2. Biroul turistic	28
I. 6. 3. Locuri de cazare.....	30
I. 6. 4. Ocrotirea și conservarea imaginii satului	30
I. 6. 5. Evenimente.....	31
I. 7. Educație	33
I. 7. 1. Formarea adulților	34
I. 8. Protecția mediului	35
I. 9. Servicii sociale.....	37
I. 9.1. Situația de locuințe.....	39
I. 10. Religie, biserică.....	40
I. 11. Cultură, sport, tineret, sfera civilă.....	42
I. 11. 1. Instituții culturale	43
I. 11. 2. Grupuri culturale	43
I. 11. 3. Organizații non guvernamentale	45
II. CAPITOL: ANALIZA SWOT	47
III. CAPITOL: OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI	51
IV. CAPITOL: PORTOFOLIU DE PROIECTE	53

Introducere

Oamenii și comunitățile secolului 21. se confruntă cu noi provocări legate de viața cotidiană, la care trebuie să se găsească și să se implementeze măsuri și soluții creative, inovative, eficiente, sustenabile și măsurabile. Toate acestea necesită planificare strategică, care presupune evaluarea și identificarea potențialelor, problemelor actuale; iar cu participația și contribuția activă a localnicilor definește prioritățile de dezvoltare cele mai semnificative.

În procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare, autoritățile locale iau în considerare nevoile existente la nivel local și concentrează la valorificarea potențialului său real de dezvoltare. Prioritățile formulate la nivel local se concentrează la îmbunătățirea condițiilor de viață, la menținerea unor comunități rurale viabile prin păstrarea culturii și tradițiilor acestora. Obiectivele strategice pot fi îndeplinite cu ajutorul acțiunilor corelate din mai multe domenii, prin implementarea programelor elaborate.

În definirea obiectivelor și priorităților trebuie să luăm în considerare atât strategiile dezvoltate la nivel județean, cât și strategiile naționale și europene. De exemplu, Programul de dezvoltare economică a județului Harghita 2012-2020 subliniază importanța folosirii resurselor proprii și reflectă asupra existenței capacităților locale de a produce valoare, iar dezvoltarea economică trebuie să contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai, a bunăstării și împlinirii comunităților locale.

Pe baza profilului economico-social al zonei, autoritățile locale au sintetizat obiectivele strategiei de dezvoltare a comunei Căpâlnița și au identificat direcțiile strategice și domeniile prioritare de acțiune. Strategia de dezvoltare urmărește conceptul „Îmbunătățirea nivelului de trai prin exploatarea, folosirea, utilizarea resurselor proprii”.

Județul Harghita, și astfel comuna Căpâlnița, fac parte din teritoriul **Regiunii de Dezvoltare Centru**, cea mai variată regiune din punct de vedere etnic. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru și-a definit ca obiectiv global „dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale”. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde diferite domenii strategice de dezvoltare, printre care găsim: creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării, protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie, dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii, creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative.

Comuna Căpâlnița face parte din **Asociația LEADER Homorod-Rika-Târnava**, inițiativă care vizează dezvoltarea agriculturii și vieții economice locale. Pe parcursul activității, prin înființarea grupurilor de acțiune locală contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai local și calității vieții localnicilor în zonă. Grupul de Acțiune Locală Homorod-Rika-Târnava definește printre prioritățile dezvoltarea produselor și investițiilor, întreprinderilor locale, sprijinirea turismului local, ocrotirea patrimoniului cultural, construit, a mediului natural. Pe lângă toate acestea, o consideră deosebit de importantă dezvoltarea și întărirea identității regionale. Accentuează cooperarea colectivităților locale, respectiv dezvoltarea resursei umane locale și regionale. Autoritățile locale ale comunei Căpâlnița își definesc obiectivele specifice adaptându-se la aceste obiective generale regionale, precum și luând în considerare și ținând cont de particularitățile locale.

Planul de dezvoltare locală întocmit definește direcțiile de dezvoltare ale localității, precum și le adaptează diferitelor abordări politice de specialitate. Reunește partenerii locali implicați – reprezentanții sectorului economic, civil și public, respectiv reprezentanții populației locale –, și confruntă obiectivele și așteptările acestora. Planul strategic de dezvoltare se ghidează după principiile sustenabilității, care au în vedere două aspecte semnificative, și anume: pe de o parte asigurarea nevoilor actuale, și în același timp luarea în considerare a nevoilor generațiilor viitoare. Dezvoltarea sustenabilă se bazează pe trei piloni de bază: coordonează și le implică într-un ansamblu factorii sociali, economici și de mediu în planul local de acțiune. Elaborarea unei asemenea strategii are importanță semnificativă în sine pentru munca autorităților locale, iar în același timp constituie condiția de bază în vederea accesării unor fonduri europene.

Din punct de vedere structural, documentul se începe cu o parte descriptivă care vizează prezentarea sumară a situației actuale locale și problemelor actuale în diferite domenii de activitate accentuând prioritățile cele mai semnificative. Aceste priorități definesc obiective reale, clar definite și realizabile, propune și oferă soluții la probleme publice, cotidiene fără a se îndepărta de realitate. Prezentarea situației actuale și sintezarea problemelor actuale sunt definite în urma organizării unor discuții și workshopurilor tematice cu actorii locali implicați în planul de acțiune. Iar analiza SWOT prezintă concluziile desprinse în urma acestor lucrări premergătoare.

Strategia de dezvoltare a comunei Căpâlnița din aspect cultural se bazează pe valorile trecutului istoric și cultural al localității, iar vizează atingerea obiectivelor generale și tematice stabilite în diferite domenii de activitate. Lucrarea elaborată constituie un document sinoptic care definește domeniile în privința cărora autoritățile locală planifică intervenții și modificări în viitor. Planificarea dezvoltărilor se bazează pe

necesitățile actuale ale localității și pe resursele locale și fonduri eventual accesibile în perioada următoare.

Obiectiv general

Aș dori o Căpâlnița unde este bine să trăiești și să prosperezi. Pe care tinerii nu vor să o abandoneze, fiindcă în regiunea natală își găsesc oportunitățile, posibilitățile unui trai decent: își asigură nevoile vieții cotidiene, astfel își întemeiesc familiile în zonă. Pe parcursul elaborării prezentei strategii populația locală constituie principalul grup țintă, astfel lucrarea elaborată urmărește propunerea unor soluții care se adaptează în primul rând nevoilor și așteptărilor populației locale. În comuna Căpâlnița, migrația și angajarea tinerilor în străinătate constituie în prezent o provocare și problemă semnificativă atât autorităților locale, cât și comunității locale. Este evident, că aceste modificări demografice nu pot fi influențate și împiedicate decât prin dezvoltări și investiții locale. Astfel, scopul nostru este întărirea și consolidarea comunității locale, încurajarea la trai conștient, respectiv am dori ca tinerii să păstreze cultura locală, tradițiile și obiceiurile autentice secuiesti să-i servească drept model de urmărit.

Ca și cum potențialul turistic din zonă este deocamdată departe de a fi exploatat cu desăvârșire, prezenta strategie de dezvoltare le-a luat în considerare nevoile și așteptările turiștilor care vizitează zona – în calitate de grup de țintă secundar. Dorim să se dezvolte turismul rural local, astfel comuna să ofere servicii turistice de calitate și de o varietate remarcabilă, astfel turiștii sunt întâmpinați cu serii de programe: gustarea produselor locale, cunoașterea obiceiurilor locale, proximitatea cadrului natural. Pe lângă toate acestea imaginăm o Căpâlnița la care nu numai turiștii sunt curioși, dar și localnicii sunt extrem de mândri. Sunt mândri de valorile secuiesti precum patrimoniul construit, obiceiuri locale, tradițiile bogate spirituale și materiale. **Credem, că în măsura în care suntem mândri de valorile moștenite de strămoșii noștri, vom fi capabili și de ocrotirea, păstrarea și transmiterea lor.**

Conducerea comunei Căpâlnița

I. CAPITOL: ANALIZA ZONEI DE ACȚIUNE

I. 1. Prezentarea generală a localității

Centrul de comuna Căpâlnița (magh.: Kápolnásfalu) se află pe versantul sud-vestic al masivului central Harghita, pe cumpăna apelor Homorodului Mic și Homorodului Mare. Localitatea se află la marginea platoului montan străbătut de DN 13A la distanță de 22 de kilometri de Odorheiu Secuiesc și 30 de kilometri de Miercurea Ciuc.

Este o localitate montană: se află la cota de 875 de metri deasupra nivelului mării. La partea nordică a localității se află o zonă cu localizare mai joasă, așa numită Lok.

Localitatea este traversată de pârâii care izvorâsc din Munții Harghita: zona Loc se află la marginea pârâului Homorodului Mic, iar pârâul Csonka sau sub altă denumire Rákos-Homorod traversează centrul localității. Localitatea este divizată în patru părți semnificative: Feltíz sau Felszeg, Középtíz – partea centrală a localității, Tófalvi tíz sau Tófalva, și Altíz sau Alszeg.

Comuna Căpâlnița este situată în partea estică a comitatului Odorhei de odinioară, iar din motive administrative a fost legată mai accentuat de municipiul Odorheiu Secuiesc până în anul 1968 când a avut loc divizarea pe județe a teritoriului României în urma reformei administrative. Astfel, prin înființarea județului Harghita, centrul administrativ este constituit de reședința de județ Miercurea Ciuc. Însă localitatea Căpâlnița este considerată ca făcând parte din scaunul Odorhei. De asemenea până în anul 1968 Băile Homorod, din punct de vedere administrativ, a aparținut de Căpâlnița, însă acum aparține orașului Vlăhița. Deci, localitatea nu are sub administrația sa alte sate.

Potrivit datelor ultimului recensământ din anul 2011, populația comunei numără 2.026 de suflete. În ultimii douăzeci de ani, reducerea cea mai semnificativă a populației a avut loc în anul mileniului și imediat următori, însă începând din 2007 se marchează o ușoară creștere în numărul populației locale.

Majoritatea localnicilor se ocupă de agricultură, sau prelucrarea lemnului asigură traiul populației, însă multe femei sunt angajate în industria ușoară și mulți bărbați în industria metalurgică din zonă. Aceștia din urmă, fac navetă zilnic la locurile de muncă aflate în localitățile înconjurătoare.

Flora și fauna localității și a împrejurimii sunt de o varietate remarcabilă. Printre animale mari le menționăm pe ursul brun, lupul, vulpea, râsul, pisica sălbatică, jderul, jderul de piatră, dihorul și alți prădători mai mici. Ceea ce se referă la flora localității, în zonă se găsesc 429 de diferite specii. Importanța și relevanța turistică a localității cu o populație majoritară romano-catolică datorează în primul rând mediului său natural, respectiv localizării favorabile. Obiectivele turistice precum Vârful Mădăraș, Băile Homorod, strandul cu apă termală din Vlăhița, Băile Selters și Băile Chirui se află în proximitatea localității, iar municipiile Odorheiu Secuiesc și Miercurea Ciuc sunt ușor și în scurt timp accesibile din localitate. Comuna constituie o destinație turistică atractivă acelor turiști care preferă și caută turismul specific rural. Multe dintre tradițiile specifice locale se regăsesc și în zilele noastre sub forma obiceiurilor și evenimentelor, astfel sunt accesibile turiștilor, și se poate experimenta în mod direct făcând parte din aceste tradiții.

I. 2. Scurt istoric

Istoria comunei Căpâlnița și a orașului Vlăhița sunt strâns legate una de cealaltă. Înainte de anul 1876 aceste două localități au format împreună orașul *Oláhfalu* care a beneficiat de privilegii semnificative și unice. În epoca respectivă, denumirea comunei Căpâlnița a fost *Kisoláhfalu*.

În conformitate cu cercetările științifice de specialitate zona a fost locuită din sec. XI-XII. Însă primul document care atestă existența localității datează din anul 1722. Acesta este fragmentul de matricolă datată din 1722 care se află în arhiva Arhiepiscopiei Alba Iulia, conform căruia comuna plătea birsuma în epoca respectivă. Nu dispunem de înregistrări din secolele anterioare, însă este evident că pe timpul dominației otomane de 150 de ani și a răspândirii protestantismului comuna a avut de suportat zile grele.

Monografia din 1724 scrisă de preotul Istvánfy descrie cum localitatea a fost repopulată de principele Bocskay István (1604), cu familii provenite majoritatea din zonele Ciuc, Gheorgheni, Trei Scaune. Scopul repopulării a fost asigurarea zonei împotriva infractorilor din munții și din pădurile înconjurătoare acelor care au dorit să traverseze această regiune foarte rar locuită. Faptul acestor repopulări poate fi dovedit cu apariția numelor de familii care provin din zonele menționate și care apar și în zilele noastre în comuna Căpâlnița.

Principele Bethlen Gábor în anul 1614 a asigurat privilegiile localnicilor, precum scutirea de plata impozitelor, însă au transportat anual 1000 de scânduri la construcțiile principelui la Rupea. De asemenea, principele Bethlen Gábor a asigurat localnicilor dreptul juridic: adică tâlharii și hoții prinși au fost judecați pe loc. Executarea pedepsei a avut loc pe unul dintre dealurile înconjurătoare ale localității, denumit și astăzi de localnici Spânzurătoarea.

În secolul XVIII, sub domnia principelui Apafi Mihály, în ciuda faptului că comuna a format un ansamblu administrativ comun cu orașul Vlăhița, a avut dreptul la reprezentant independent, propriu în Dieta Regală. Acest privilegiu a fost respectat până în anul 1919.

Denumirea localității provine de la capelă construită din lemn în anul 1710. Însă, conștiința locală atribuie originile denumirii mutării capelei de pe Munții Harghita, datată din anul 1622; pe care o menționează chiar și Orbán Balázs. Totodată, are mare probabilitate, că așezarea a avut o capelă mai devreme la care se referă denumirea din 1602. Capela construită în anul 1710 a fost distrusă, iar pe locul acesteia s-a ridicat în anul 1797 biserica actuală. Papa Clement al XII-lea a aprobat în data de 13 mai 1721 hramul capelei (bisericii) Sfinții Pentru și Pavel. Capela din cimitir a fost construită în anii 1844-45, poartă hramul Înălțării Sfântei Cruci, zi care se serbează și astăzi.

Denumirea localității odinioară a fost *Oláhfalu*, iar s-a transformat cu timpul la Căpâlnița.¹

I. 3. Caracteristici geografice, resurse naturale

Structura geologică a așezării este în strânsă legătură cu Munții Harghita, precum și cu formarea Munților Carpați. Localitatea se întinde pe un platou vulcanic alcătuit din roci andezitice cu o grosime variabilă între 100-500 m. Pe suprafață se găsesc de asemenea roci cu pirită și bazaltice ceea ce dovedesc **originea vulcanică a Munților Carpați**.

„La anumite locuri stratul de andezit format din lavă având grosime de 40-50 m acoperă platoul, mai ales în valea Homorodului Mic, la nord de Lok, la platoul Homorod (890 m) și la partea estică a Vârfului Homorod (963 m). Terenurile aflate la marginile localității sunt acoperite de roci andezitice. Alte platouri semnificative: la nord-est Gyepű (881 m), la est Kosártető (876 m), la sud colinele de cumpăna apelor Hegy (866 m), la nord-est Vârful Homorod (890 m). Stratul de acoperire al pământului este semnificativ stâncos.”²

Din punct de vedere climatic este caracterizat de **vară scurtă și rece, și de iarnă lungă și aspră**. Stratul de zăpadă se păstrează cu o grosime variabilă pe o perioadă de 70-100 de zile, iar numărul mediu al zilelor cu ninsoare este de 80-90 de zile. Temperatura medie anuală variază între 8-10 °C, însă s-a înregistrat -25 °C în luna februarie, și +28 °C (sau chiar și mai mult) în luna august. Media anuală a precipitațiilor căzute pe teritoriul localității variază între 500-600 mm. Existența brizelor de munte și vale este caracteristică. În comuna Căpâlnița se simte efectele vântului local Nemira, specifică în zona Carpaților Orientali, care traversează munții aducând din Munții Orientali masele reci de aer din văile munților, depuse de crivăț.

Sunt frecvente fluctuațiile mari de temperatură, mai ales în lunile de primăvară, însă acest fenomen nu este rar nici în timpul verii. Numărul zilelor vântoase este ridicat. Vântul de nord-est cauzează secete, iar în timpul iernii geruri considerabile. Vânturile de sud-vest sunt mai blânzi, și mai bogate în precipitații. Viscoalele de iarnă și furtunile de zăpadă sunt frecvente, iar furtunile din timpul verii cauzează pagube semnificative: rup brazi în păduri, deteriorează clădiri. Clima localității este caracterizată de iarnă lungă, primăvară scurtă, vară scurtă și seacă, respectiv toamnă lungă.³

Teritoriul localității Căpâlnița este travarsată de doi pârâi montane: Homordul Mic și Pârâul Csonka (sau Homorod Rákos). Ambele se izvorâsc din Munții Harghita, trec prin

¹ Bálint, M. (2007). in: *Örökségünk 2007/2. Kápolnásfalu és tájháza* [Căpâlnița și casa muzeu] Székelyudvarhely: Centru Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Harghita

²Vofkori, L. (1998). *Ținutul Secuiesc I-II*. Budapesta, Editura Cartographia.

³Kovács, Cs. – Koszti, E. (2005). *Kápolnásfalu településföldrajza* [Geografia localității Căpâlnița]. Cluj-Napoca, Lucrare de licență

versanții sud-vest a Harghitei-Centrale, și se varsă în râul Olt. Surse de apă minerală: fântâna Csihányos, fântâna Mita, fântâna Gödrös și fântâna din Lok. **Numărul surselor apă minerală este relativ redusă**, printre ele cea mai semnificativă se află la partea nordică a localității, fântâna Gyepű pe lângă pârâul Gyepű (fântâna din Felszeg). Homorul Mic traversează partea vestică a localității iar ramurile laterale sunt: pârâul Falbükk, pârâul Száraz, pârâul Szén-Homoród, pârâul Bükkmocsár, pârâul Mihályfenyeje, pârâul Málna-vész. Pârâul Rákos-Homorod colectează apele pârâului Halas, pârâului Láz. Pârâul Csonka traversează sudul localității, iar ramurile laterale sunt pârâul Virgó și pârâul Hűvölgy. Homorul Mare traversează zona vestică, iar colectează apele din zonele aflate la sud de Băile Homorod.⁴

Solul localității este **lutos, de culoare brun și galben**. La altitudine de 500-600 de metri deasupra nivelului mării este caracteristic solul brun de pădure și pădurile de stejar. Iar la altitudine de 900 de metri deasupra nivelului mării se află sol acid, iar la altitudine de 1000-1200 de metri deasupra nivelului mării este sol rendzină tipică și se află păduri de fag. Până la 1500 de metri deasupra nivelului mării este caracteristic existența pădurilor de brad, iar solul podzolic de aici este cu fertilitate naturală slabă, de culoare cenușie. La altitudine de 1800-2000 de metri deasupra nivelului mării se află regiunea subalpină, unde în vegetație este caracteristic bradul pitic care crește în sol cenușiu de pădure. La marginea localității găsim roci vulcanice, masive care nu au fost erodate, pe care localnicii le folosesc la construcții și la acoperirea drumurilor forestiere.

Localitatea și zonele înconjurătoare dispun de **o faună de o varietate semnificativă**. Găsim aici ursul brun, lupul, vulpea, râsul, pisica sălbatică, jderul, jderul de piatră, dihorul și alți prădători mai mici. Însă este mare numărul cerbilor, mistreților, iepuri sălbatici și a altor specii de rozătoare mici. Din punct de vedere ornitologic, gama este foarte diversificată mulțumită localizării așezării. Printre păsări răpitoare găsim șoimul, șorecarul comun și eretele de stof. De asemenea în păduri găsim cocoșul de munte de o raritate deosebită, prepelița și brădioara. În același timp, în păduri găsim cucul, bufnița, ciuful de pădure; iar printre păsările cântătoare este mare numărul ciocârlilor, rândunicilor, codobaturilor, mierlelor, corbilor și vrăbiilor. În ultimele decenii a apărut și barza în zonă.

Fauna localității este de asemenea diversificată. Prima listă a plantelor zonei a fost elaborată în anul 1989 identificând 176 de specii de plante. Elekes Erzsébet, profesor de biologie și cercetător botanic a efectuat studii aprofundate în zonă și a elaborat un studiu prin care a identificat 253 de specii noi în afară de cele prevăzute în lista anterioară. Mulțumită acestei lucrări ne este cunoscut că 429 de specii de plante se află în biosistemul natural al localității Căpâlnița și al zonei. Aceste specii pot fi

---

⁴Vofkori, L. (1998). Ținutul Secuiesc I-II. Budapesta, Editura Cartographia.

împărțite în 265 genuri, 71 familii, 48 ordini, 8 subclase, 6 clase, 2 subtriburi și 2 triburi. Printre aceste 429 de plante vasculare găsim 11 pteridofite, 5 gymosperme și 413 angiosperme.

De asemenea din clasificarea profesoarei Elekes Erzsébet reiese că din cele 429 de specii sunt determinate 8 specii ocrotite, 2 specii de raritate națională, 3 specii de raritate la nivel transilvănean și 40 de specii de raritate locală.

În anturajul localității nu se găsește nicio instalație industrială emițătoare de poluanți cu efecte nocive. Prin urmare, precum și mulțumită condițiilor naturale, zone extinse împădurite, **calitatea aerului este corespunzătoare pe teritoriul localității**. În mod similar, calitatea solului este de asemenea ferită de contaminanții chimici.

I. 4. Situația demografică

Analiza situației demografice și inventarierea resurselor umane locale au o importanță deosebită pe parcursul elaborării strategiei de dezvoltare: astfel se vor identifica necesitățile, dar relevând potențialul ascuns în același timp al localității Căpâlnița în privința tendințelor demografice. În continuare, prin folosirea datelor publicate de Institutul Național de Statistică (INSEE) vom prezenta situația demografică actuală și oficială a localității.

Populația județului Harghita reprezintă 13% din populația Regiunii de Dezvoltare Centru din România. Potrivit datelor recensământului din anul 2011 pe teritoriul județului trăiesc 310.867 suflete, din care 12,96% sunt români, iar 85,21% s-au declarat maghiari. Majoritatea populației stabile, 57,4% trăiește în mediu rural, iar 42,6% în mediu urban.

Conform datelor ultimului recensământ, din anul 2011, populația comunei Căpâlnița este de 2.026 suflete, din care sunt 1.041 de bărbați și 985 de femei. Din datele tabelului de mai jos (fig. 1.) reiese că evoluția populației arată o scădere permanentă începând din anii schimbării regimului comunist, scăderea populației fiind mai accentuată în anii imediat următori după schimbarea regimului comunist. Acest fenomen poate fi atribuit acelei proceduri de migrare în urma căreia – inclusiv în această zonă – a crescut numărul persoanelor angajate în străinătate, în primul rând în Ungaria. Examinând datele oficiale ale recensământului, în perioada 1992-2011 se înregistrează o scădere ușoară, deci numărul total al populației a scăzut cu 4,38%.

Anul	1992	2002	2011
Numărul populației	2.119	1.983	2.026
Scădere în 20 de ani	93 (4,38%)		

Fig. 1. Modificarea numărului populației comunei Căpâlnița în baza datelor oficiale ale recensământului

Luând în considerare rapoartele statistice anuale (fig. 2.), putem evalua indicatorii demografici referitor la populația permanentă din perspectiva unui interval de 13 ani. Scăderea ușoară și continuă, începută în anul mileniului persistă în localitate până în anul 2007. Însă, în același timp observăm, că această scădere este urmată de o creștere moderată a populației în ultimii ani, ceea ce este apreciat ca fiind un factor pozitiv din aspectul dezvoltării comunei.

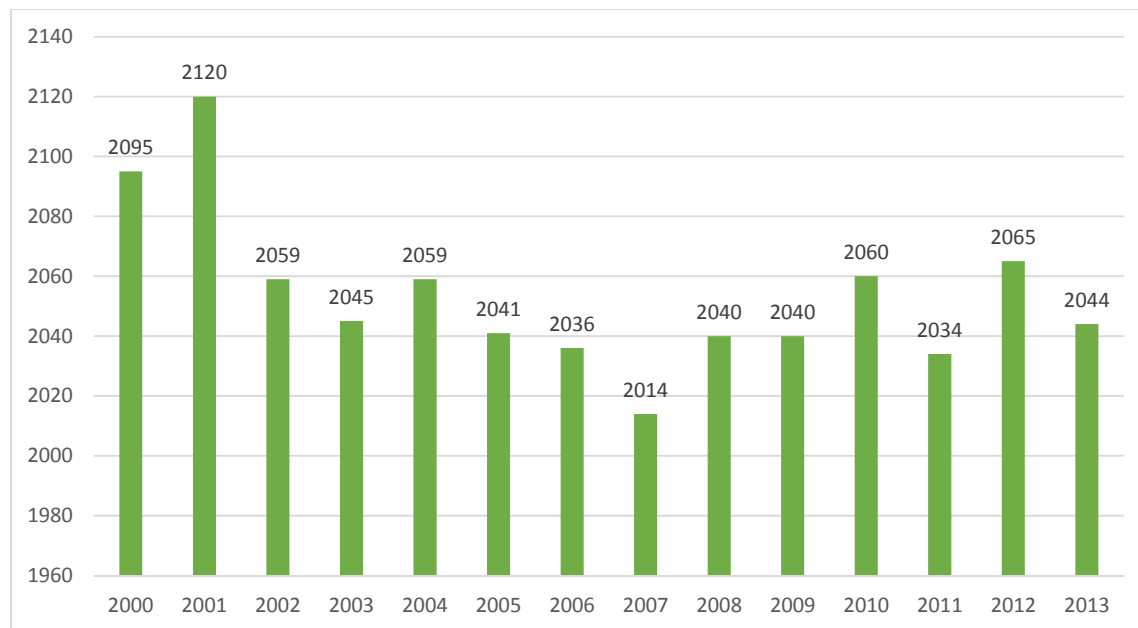

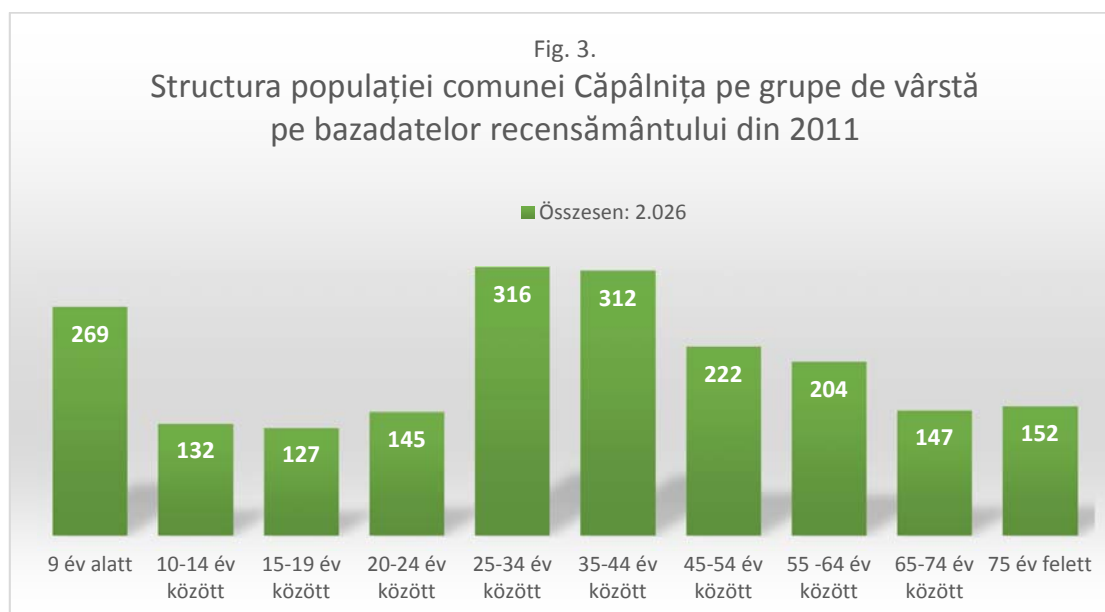
Fig. 2. Modificarea populației permanente a comunei Căpâlnița în perioada 2000-2013.

Sursă: INSEE

Repartiția populației pe grupe de vârstă

Printre caracteristicile demografice trebuie luate în considerare aspectele cele mai importante, precum evoluția numărului populației și repartiția acesteia pe grupe de vârstă. Aceasta oferă o bază importantă pentru planificare pe termen lung atât din punct de vedere economic cât și social, educațional sau sanitar. Aceste date permit identificarea necesităților, dar și a oportunităților actuale pe parcursul elaborării unei strategii de dezvoltare sustenabilă.

În baza datelor din 2011 putem afirma că aceste date reflectă de asemenea o situație favorabilă (fig. 3.). Marea majoritate a populației o reprezintă cei de vârstă activă (15–64 ani), în acest grup intră în total 1.326, adică 65,4% din populația locală. Proporția copiilor (0-14 ani) este de 19,7%, pe când a vârstnicilor (peste 65 ani) 14,7% din populația totală.

Rata natalității, căsătoriilor și rata mortalității

În conformitate cu datele oficiale ale Institutului Național de Statistică în perioada 2008-2013 în comuna Căpâlnița, rata mortalității a depășit în fiecare an rata natalității, în anumite cazuri chiar de cinci ori. Următorul tabel reprezintă că acest fenomen reprezintă o problemă existentă nu numai la nivel local, ci și la nivel județean. În perioada respectivă, chiar și în conformitate cu rapoartele statistice la nivel județean, rata mortalității este mai ridicată în comparație cu rata natalității.

În comuna Căpâlnița în perioada 2008-2013 s-au născut 54 de persoane, pe când au decedat 129 de persoane. În consecință, putem observa o scădere permanentă în rândul populației permanente; însă mijloacele și măsurile care urmează a fi implementate în scopul moderării și inversării acestei fenomene, trebuie să fie prevăzute, determinate și identificate în prezenta strategie de dezvoltare sustenabilă elaborată la nivel local, dar și în cea elaborată la nivel județean. Pe lângă îmbunătățirea nivelului de trai, este indispensabilă implementarea unor măsuri de asistență socială și de alte tipuri care sunt în măsură să influențeze în sens pozitiv planificarea familială.

Numărul nașterilor						
Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Jud. Harghita	3729	3644	3542	3278	3360	3281
Căpâlnița	32	29	29	19	27	22
Numărul deceselor						
Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Jud. Harghita	3714	3679	3654	3556	3564	3384

Căpâlnița	26	22	10	21	25	25
Numărul căsătoriilor						
Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Jud. Harghita	1745	1660	1503	1345	1302	1364
Căpâlnița	15	11	3	4	13	8

Sursă: INSSE

Rapoartele statistice elaborate la nivel național reprezintă că rata căsătoriilor a scăzut la nivel național. Luând în considerare datele din perioada 2008-2013, putem afirma că – în ciuda faptului că după anul 2008 rata căsătoriilor a scăzut semnificativ – aceste valori stagnează în perioada 2011-2013. Nici în cazul comunei Căpâlnița nu putem afirma fără echivoc că rata căsătoriilor ar fi în permanentă scădere raportat la perioada analizată, deoarece în anii 2012 și 2013 rata menționată reprezintă valori mai ridicate.

Populația după etnie și limbă maternă

Harta etnică a comunei Căpâlnița este alcătuită de persoane de etnie maghiară, română și romă. Din totalul populației 95,01% se consideră de etnie maghiară, adică 1.925 de persoane. Un număr de 81 de persoane se consideră de etnie romă ceea ce constituie 3,99% din totalul populației. Numărul persoanelor de etnie română este redus: în total sunt 4 persoane, ceea ce reprezintă 0,19% din totalul populației. 16 de persoane nu au furnizat date în privința acestor aspecte.

Ceea ce se referă la repartiția populației după limbă maternă, putem observa că numărul persoanelor care definesc limba maghiară ca fiind limba lor maternă este mai ridicat decât numărul persoanelor care se consideră de etnie maghiară. Din totalul populației 99,01%, adică 2.006 de persoane a identificat limba maghiară ca fiind limba sa maternă, iar cele 4 persoane de etnie română identifică limba română ca fiind limba lor maternă. Având în vedere că nicio persoană nu a identificat limba romă ca fiind limba maternă, putem concluziona că comunitatea romă se consideră de etnie romă însă vorbitoare de limbă maghiară.

Populație după etnie				
Anul	Etnie maghiară	Etnie romă	Etnie română	Nu avem date
2011	1.925	81	4	16

Populație după limbă maternă				
Anul	Limba maghiară	Limba romă	Limba română	Nu avem date
2011	2.006	-	4	16

Populația după religie

Majoritatea populației din comuna Căpâlnița se consideră de religie romano-catolică. În conformitate cu datele recensământului din anul 2011, din totalul populației 96,1%, adică 1.948 de persoane se consideră romano-catolică. Numărul unitarienilor și reformatilor este scăzut, prima comunitate numără 22 de suflete, iar cea a doua numără 21 de suflete. În comuna Căpâlnița 6 persoane se consideră de religia Martorii lui Iehova, 5 persoane se consideră ortodoxă, 4 de religia adventistă de ziua a șaptea, iar 16 persoane au refuzat răspunsul sau se consideră fără religie.

Populația după religie Persoane (Procente)	
Romano-catolică	1.948 (96,1)
Unitariană	22 (1,08)
Reformată	21 (1,03)
Martorii lui Iehova	6 (0,29)
Ortodoxă	5 (0,24)
Adventistă de ziua a șaptea	4 (0,19)
Fără date	16 (0,78)

I. 4. Localități înfrățite

Comuna Căpâlnița are 4 localități înfrățite din Ungaria de mai multe decenii. Relațiile cu localitățile Bercel, Gyöngyössolymos, Kápolna și Kötegyán s-au încheiat mai ales în anii după schimbarea regimului. Pe parcursul anilor s-a dezvoltat o anumită colaborare cu localitățile Opatow din Polonia și Kékkő din Slovacia (în limba slovacă: ModryKamen), însă aceste cooperări se bazează cu preponderență la întâlniri personale prin care reprezentanții localităților contribuie la dezvoltarea culturală și spirituală reciprocă. Totodată, pe parcursul anilor localitățile, pe lângă sprijinul moral și cultural manifestat, au furnizat și ajutor financiar în caz de nevoie.

Reprezentanții, conducătorii, delegațiile, grupurile culturale ale localităților înfrățite participă anual la evenimentele organizate în localitățile înfrățite. Conducerea comunei Căpâlnița acordă o atenție ridicată, semnificație deosebită menținerii și continuării cooperării cu localitățile înfrățite. Acesta este dovedit de faptul că în anul 2013 autoritățile locale în cadrul programului „Europa pentru cetățeni” au beneficiat de un sprijin în valoare de 25.000 de euro din fonduri structurale în scopul organizării unor evenimente pentru întărirea și consolidarea cooperării cu localități înfrățite. Programul fiind un program comunitar, prevede contribuția la promovarea dialogului intercultural, promovarea integrării și promovarea cetățeniei europene; astfel acordă

sprijin acelor proiecte care contribuie la promovarea cetățeniei europene, formarea identității europene bazată pe valori comune, respectiv istorie și cultură comună, precum și contribuie la întărirea înțelegerii reciproce între cetățenii europeni. Astfel a fost organizată în comuna Căpâlnița întâlnirea localităților înfrățite sub forma unor serii de evenimente cu denumirea *Participație activă, democrație europeană*, în cadrul căreia pe lângă programele culturale și artistice au avut loc și simpozioane tematice profesionale asigurând platformă și dialog în vederea definirii și identificării posibilităților de menținere și consolidare a cooperării.

Autoritățile locale din comuna Căpâlnița planifică și în viitor organizarea unor programe, evenimente desfășurate în colaborare cu localitățile înfrățite: de exemplu în cadrul programului „Europa pentru cetățeni” se vor iniția cooperare europeană pentru tineret.

I. 5. Economie

Dezvoltarea economică constituie indicatorul cel mai remarcabil al creșterii economice unei regiuni. Reprezentanții domeniului economic se confruntă cu noi provocări apărute în urma crizei economice și financiare a cărui impact se evidențiază atât la nivel global, cât și la nivel local. Statele au fost obligate să-și revizuiască obiectivele economice la nivel global, iar întreprinderile au fost nevoite să pună în aplicare, să implementeze noi prevederi, măsuri, strategii în vederea supraviețuirii și dezvoltării. Cu toate acestea, **a crescut semnificativ rolul autorităților locale în domeniul organizării vieții economice**, însă adeseori lipsește capacitatea sau voința necesară, ca aceste instituții fie în măsură să influențeze fluxurile economice și circuitul economic local.

Este indispensabilă evaluarea, luarea în considerare și analiza conceptelor, strategiilor regionale și microregionale economice cu prilejul elaborării unei analize sinoptice și amănunțite a economiei locale. În județul Harghita a fost elaborat documentul sinoptic **Programul de Dezvoltare Economică a județului Harghita pe perioada 2012-2020**. Acest document detaliază poziția geografică, economică caracteristică, accesibilitatea dezavantajoasă, densitatea scăzută a populației, caracterul agrar, infrastructura tehnică subdezvoltată și lipsa cunoașterii competitive care nu au favorizat atragerea investițiilor și capitalului străin.

Cu toate acestea, există posibilități de a profita din această stare nefavorabilă, deoarece resursele naturale care constituie baza dezvoltării economice nu au fost exploatare și nu se află în proprietate străină. Starea, demersurile și rezultatele economice locale sunt definite și influențate de spiritul antreprenorial local, pe de altă parte ei asigură majoritatea locurilor de muncă. Documentul menționează că capacitatea de autoorganizare bazată pe solidaritatea comunităților nu a fost distrusă

de modelele de consum bazate pe individ și nu în ultimul rând comunitatea este încă caracterizată de aspirație spre independență și de lupta împotriva deservirii.

Din analiza detaliată a documentului reiese că aproape jumătate din PIB-ul județean este dat de sectorul serviciilor, o treime de industrie, o zecime de agricultură și 6,5% de construcții. Structura forței de muncă prezintă valori diferite: aproape o treime a populației lucrează în domeniul agrar, o pătrime în domeniul industriei, 5% în domeniul construcțiilor și 38% în domeniul serviciilor.

Strategia stabilește că autoritățile locale definesc răspunsuri și soluții diferite la provocările vieții economice. Totodată, menționează că **autoritățile publice locale recunosc treptat că au un rol esențial în stimularea economiei și adaptează condițiile cadru ale economiei locale la nevoile mediului antreprenorial**. Cu toate acestea au conștientizat că din unirea resurselor deținute de cele două părți, ambele pot beneficia în rândul lor.

Luând în considerare posibilitățile naturale, economice și umane, documentul propune un model de dezvoltare economică a județului, care are ca piloni patru sectoare economice: **producție alimentară de calitate, independență energetică, management forestier durabil – industrie competitivă de prelucrare a lemnului, valorificarea potențialului turistic**.

Programul de Dezvoltare Economică sprijină ca în județul Harghita și în Secuime **tot mai mulți să aibă voința de a întemeia o afacere**, respectiv în funcție de posibilități, toate **autoritățile publice locale să-și asume un rol în crearea unui județ care sprijină mediul antreprenorial**.

I. 5. 1. Sfera antreprenorială locală, ocuparea forței de muncă

În conformitate cu datele publicate de www.listafirme.ro în comuna Căpâlnița în prezent sunt înregistrate 38 de întreprinderi. Majoritatea întreprinderilor, 39% din total nu are angajați în afară de reprezentanții sau titularii, acestea sunt întreprinderile individuale și/sau familiale cu 1-2 de persoane; iar 26% printre întreprinderi lucrează cu un singur angajat. Întreprinderea locală cu cei mai mulți angajați este o întreprindere din sectorul prelucrării lemnului, funcționează începând din anul 1998, iar în anul 2014 a asigurat loc de muncă pentru 18 angajați. De asemenea, al doilea mare angajator local își desfășoară activitatea în același domeniu, a fost înregistrat în anul 1994 și are 9 angajați. Majoritatea întreprinderilor locali își desfășoară activitatea în **exploatarea și prelucrarea lemnului, respectiv în domeniul comerțului cu amănuntul**. Turismul, industria construcțiilor, și agricultura reprezintă alte domenii semnificative în comună. Se poate observa că întreprinderii locale în primul rând funcționează cu număr mai mic de angajați, deci de aici se trage concluzia că majoritatea antreprenorilor în înființarea acestor întreprinderi sunt motivați de

posibilitățile limitate ale pieței de muncă locale. Adică, antreprenorii pentru ei înșiși și familiei își asigură venitul în comună prin întreprinderile astfel înființate. Întreprinderile sunt caracterizate de lipsa capitalului, ceea ce determină numărul scăzut al reinvestirilor, în consecință dezvoltarea întreprinderilor este limitată, iar capacitatea de angajare nu poate fi dezvoltată. De asemenea, este scăzută atractivitatea capitalului și investițiilor.

De altfel, în conformitate cu estimările autorităților locale, în zonă funcționează aproximativ 100 de entități juridice private dacă includem toate tipurile de formă juridică.

Potrivit datelor Institutului Național de Statistică, în perioada 2008-2013, adică în timp de 6 ani procentul persoanelor angajate a crescut cu 10%. Acesta reprezintă o creștere moderată, ceea ce dovedește că deși nu este semnificativ numărul întreprinderilor înființate în localitate, acestea au asigurat loc de muncă în perioada analizată.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Căpâlnița	100	113	111	112	112	112

Sursă: Institut Național de Statistică (INSSE)

În conformitate cu datele Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă din județul Harghita, anual sunt înregistrați în general 50 de șomeri din comuna Căpâlnița la instituția județeană. Însă, datorită experiențelor – luând în considerare muncitorii sezonieri care lucrează în străinătate, precum și tendințele apărute în cadrul populației de etnie romă – numărul persoanei fără loc de muncă poate ajunge sau chiar ajunge la **100-130 de persoane**.

Anul	Căpâlnița					Județul Harghita				
	2010	2011	2012	2013	szep. 2014	2010	2011	2012	2013	szep. 2014
Numărul șomerilor	53	59	49	61	49	12777	9196	10567	10128	7819
Procent (%)	4,3	4,8	4	4,9	4	8,8	6,33	7,48	6,96	5,42

Sursă: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, județul Harghita

Examinând datele oficiale publicate, din tabelul de mai sus reiese că **procentul șomerilor înregistrați nu depășește procentul județean**. În perioada 2010-2014 rata șomajului la nivel județean a fost 6% din totalul populației active, însă în comuna Căpâlnița procentul înregistrat nu depășește nici 5%.

Majoritatea populației, adică 950-1020 de persoane cu aproximație își asigură traiul cotidian din agricultură. Conform datelor înregistrate ale autorităților locale cu

aproximație 100-150 de persoane fac navetă la Odorheiu Secuiesc sau la localitățile înconjurătoare la locuri de muncă. Printre aceste persoane este considerabil numărul femeilor angajate în industria ușoară și a bărbaților în industria metalurgică în zonă.

Cunoașterea a devenit factorul competitiv în ultimii ani. Autoritățile locale au un rol semnificativ în dezvoltarea resursei umane, respectiv și în dezvoltarea și extinderea posibilităților oferite de societatea informațională (chiar și oferte de muncă). Acesta este și mai valabil la zonele care funcționează în calitate de comunități tradiționale, închise. Măsurile adecvate și oportune vor contribui la introducerea și conectarea acestor comunități marginalizate la circuitul economic.

I. 5. 2. Agricultură, silvicultură

Ca și cum așteptările economice și de eficacitate încurajează competitivitatea, agricultura clasică, convențională în zilele noastre nu mai este capabil să susțină populația unei comunități, să-i deservească nevoile traiului cotidian. Cei care nu sunt în stare să-și efectueze, implementeze dezvoltări, sau nu reușesc să îndeplinească nevoile și să facă față condițiilor pieții, treptat vor dispărea ori rolul agricol îi va diminua. Așa cum am relatat mai înainte, **numărul estimat al locuitorilor comunei care se ocupă de agricultură este 950-1020 de persoane**, astfel autoritățile locale vor concepe și implementa măsuri care vizează în mod special sectorul agricol.

Cadrul natural și condițiile geologice favorizează în primul rând creșterea animalelor, astfel măsurile concepute și implementate în acest domeniu de activitate se vor accentua și mai puternic în comună. **Numărul crescătorilor de animale ajunge la 800 de persoane, iar numărul estimat al persoanelor care se ocupă de cultivarea plantelor este 200 – 220 de persoane.**

Autoritățile locale din comuna Căpâlnița în anul 2014 a înregistrat 130 de persoane care s-au angajat la muncă sezonieră în străinătate, iar aceste persoane provin în primul rând din sectorul agricol. De aici reiese, că cei care trăiesc din agricultură, sunt adesea nevoiți să se angajeze în străinătate la muncă sezonieră în scopul asigurării veniturilor necesare.

Septelul de animale: Din datele următorului tabel – care reprezintă șeptelul de animale al comunei Căpâlnița – reiese că începând din anii 2000 a crescut semnificativ numărul a bovinelor și ovinelor, respectiv se înregistrează creșterea moderată a caprinelor. Aceasta poate fi atribuită în primul rând sistemului de alocație a fondului europene, deoarece crescătorii de bovine, ovine și caprine cărora Agenția de Plăți și Intervenție

pentru Agricultură (APIA) atribuie cod unic de identificare au dreptul la subvenții din fondurile alocate.

	2000	2005	2008	2011	2013	2014	2015
BOVINE	820	840	980	1017	1140	1487	1487
PORCINE	650	597	495	542	855	485	667
OVINE	1125	1230	1304	1398	1543	1405	1405
CAPRINE	85	70	94	78	139	102	136
PĂSĂRI	1213	1250	1010	997	995	998	998
CABALINE	490	510	377	319	290	303	303
ALBINE	50	50	43	45	47	51	51

Șeptelul comunei Căpâlnița. Sursă: Primăria Comunei Căpâlnița

În legătură cu aspectele referitoare la agricultură, a avut loc un workshop tematic în cadrul căruia – cu participarea activă a actorilor locali implicați – am identificat problemele cele mai semnificative ale sectorului respectiv. Printre aceste aspecte le prezentăm cele mai remarcabile:

▪ **Revitalizarea și dezvoltarea activității asociației agricole locale:**

Cu câțiva ani în urma s-a identificat necesitatea unui forum specializat, și în același timp a avut loc demararea activității asociației agricultorilor. În cadrul activității sale, asociația sprijină fermierii prin inițierile sale care asigură consultanță profesională (organizarea de întâlniri, schimburi de idei și de experiență, promovarea proiectelor, prezentarea de noi tehnici și metode), iar pe de altă parte vizează valorificarea produselor (organizarea de târguri, promovarea valorificării laptelui).

Asociația agricultorilor – în scopul dezvoltării sectorului agricol – prevede extinderea șeptelului cu masculii utilizați în reproducere. În conformitate cu necesitățile actuale, din fiecare specie (bovine, cabaline, ovine, iepuri, păsări) ar mai trebui câte 2-3 exemplare în vederea reînnoirii genetice a șeptelului. De asemenea, asociația promovează creșterea în rasă curată a animalelor, iar pe de altă parte încurajează creșterea bovinelor de rasă de carne în localitate. La această inițiere contribuie cei doi tauri achiziționați din Slovacia. Totodată, asociația planifică înființarea unui parc de mașini care acordă sprijin tehnic concret agricultorilor.

▪ **Lipsa oportunităților de valorificare a produselor:**

Ar fi indicat și oportun existența unei piețe unde agricultorii își prezintă și valorifică produsele locale. Asociația agricultorilor își asumă un rol semnificativ în implementarea acestei inițieri. Autoritățile locale accentuează importanța turistică a inițierii, astfel planifică organizarea unor evenimente în viitor care asigură expunerea și valorificarea produselor locale de către agricultori locali.

▪ ***Lipsa capacității de inovație în cultivarea plantelor:***

După părerea localnicilor ar fi indicat promovarea cultivării plantelor medicinale și a plantelor donatoare de energie; iar pe de altă parte să se accentueze posibilitățile cultivării plantelor cu fructe de boabe. Însă, în vederea implementării acestor inițieri, este indispensabilă efectuarea unor studii și cercetări preliminare de piață.

▪ ***Fragmentarea excesivă și suprafețele mici ale terenurilor agricole:***

Soluționarea acestei probleme poate fi abordată în primul rând prin lansarea unei campanii de informare, deoarece prevenirea acestei fenomene necesită schimbare de mentalitate. Mulți vând sau schimbă terenurile cu străini, în locul favorizării proprietarii terenurilor învecinate. Noua lege agricolă soluționează în parte această problemă.

▪ ***Lipsa proiectului Fruct Secuiesc în comună:***

În comuna Căpâlnița cultivarea de fructe nu are tradiție semnificativă. Cu toate acestea, necesitățile pieței arată că posibilitățile de valorificare a fructelor se extind treptat. În județul Harghita sunt cunoscute deja localități unde s-a înființat atelier de lucru pe tehnologia de stocare și prelucrare a fructelor care funcționează cu succes în scopuri comunitare. Încurajarea cultivării și prelucrării de fructe, promovarea tehnicilor și evaluarea oportunităților de valorificare ar fi indicate, în scopul implementării unor măsuri în acest sens.

▪ ***Lipsa grajdurilor moderne:***

Este recomandat încurajarea construirii unor grajduri moderne în localitate. Pe de altă parte, în vederea modernizării și eficientizării producției agricole, se recomandă sprijinirea – din resurse proprii sau cele alocate din fonduri structurale – și încurajarea fermierilor să-și desfășoare activitățile agricole la marginile localității. Astfel se vor contribui la un mediu protejat și se va evita poluarea solului și a apelor.

Silvicultură: Teritoriul administrativ al localității este 7497 hectare, iar 60,95 % din totalul teritoriului administrativ este constituit de terenuri agricole, terenuri arabile, fânețe și pășuni. **Terenurile forestiere constituie 35,86 % din totalul teritoriului.** (Sursă: Institut Național de Statistică, INSSE)

În județul Harghita aproape jumătatea terenurile forestiere (47%) este în proprietatea composesoratelor, iar restul terenurilor sunt în proprietatea persoanelor private, autorităților locale, bisericilor și statului. În județul nostru fiecărui locuitor revine 0,7 hectare de zonă împădurită, ceea ce dovedește rolul primordial de resursă materială al pădurii. La nivel național această valoare este 0,29 ha, chiar sub nivelul european (0,30 ha). (Sursă: Programul de Dezvoltare Economică a județului Harghita)

Rolul posesorului în comuna Căpâlnița este semnificativ, de asemenea în întregul județul Harghita. În conformitate cu datele din anul 2010, la nivel local sunt înregistrate 650 de familii, din care 458 de familii sunt membri ai posesorului, ceea ce reprezintă 71% din totalul populației. Posesorul, ca modalitate de proprietate comună, joacă **un rol semnificativ în reducerea inegalităților socio-economice**. În colaborare cu autoritățile locale din Căpâlnița au implementat o serie de investiții și realizări care contribuie la ameliorarea și îmbunătățirea condițiilor de trai. În consecință, putem afirma că posesorul local – pe lângă faptul că este menit să efectueze un management forestier ecologic –, asumă un rol semnificativ în dezvoltarea comunității locale.

În zilele noastre, posesorul are un rol decisiv în activitățile care vizează consolidarea colaborării turismului și a silviculturii. În acest sens, este necesară implementarea unor măsuri prin care zonele împădurite devin accesibile turiștilor, astfel vor constitui obiective turistice atractive. Acesta este și mai relevant într-o zonă în care Vârful Mădăraș atrage și mai accentuat turiștii interesați de valorile naturale.

Cadastrare gratuită a imobilelor în România

Conform așteptărilor, în anul 2015 se va lansa programul Național de Cadastru și Carte Funciară 2015-2023, iar obiectul principal al programului național este de a înregistra gratuit toate imobilele, respectiv toate terenurile și clădirile din România. Potrivit prevederilor, în următorii opt ani (în perioada 2015-2023) vor fi cadastrate toate imobilele, clădirile și terenurile aflate pe teritoriul țării. Proprietarii vor solicita acesta în mod gratuit, deoarece cheltuielile aferente vor fi suportate de fondurile alocate de Uniunea Europeană și din buget de stat. Legea cărții funciare prevede că vor fi gratuite de asemenea procesele legate de succesiunile neglijate, proprietarilor îi sunt gratuite serviciile notariale, cele efectuate de topografi, precum și eliberarea cărții funciare. Actualizarea sistemului cadastral are importanță cheie, deoarece în câțiva ani numai acele persoane vor beneficia de subvenții pe suprafață și pentru creșterea animalelor din fonduri europene care posedă documente legale ce dovedesc dreptul de proprietate. De asemenea, programul prevede clarificarea dreptului de proprietate între unitățile administrative învecinate. Astfel, se vor soluționa litigiile privind dreptul de proprietate între județele Harghita și Covasna cu județele învecinate.

str... al european. Uniunea Europeană vizează promovarea acestor regiuni – printre altele și România – prin asigurarea programelor de dezvoltare regională, precum de dezvoltarea unităților de învățământ, dezvoltarea infrastructurii rurale, sprijinirea sectorului agricol rural. Obiectivul de bază al programelor de convergență este

constituit de garantarea sustenabilității acestor localități din aspect economic, social și ecologic.

Recent, au fost implementate în comuna Căpâlnița mai multe proiecte care vizează îmbunătățirea condițiilor de trai ale localnicilor: din fonduri alocate **a avut loc revovarea școlii**, cu sprijinul autorităților locale **a avut loc renovarea completă a căminului cultural**, cu finanțarea autorităților locale, județene și oferite de composesorat are loc **modernizarea bisericii**. Pe lângă toate acestea, are loc implementarea unei investiții semnificative în comuna Căpâlnița: din fonduri alocate se realizează revitalizarea centrului comunei Căpâlnița și reabilitarea drumului de legătură către DN 13A, respectiv modernizarea centrului comunei, transformarea centrului într-un spațiu public agreabil cu atmosfera secolului 21.

Se va realiza **scarificarea și reprofilarea stratului de fundație a drumului** cu adaos de material pietros, peste care se va realiza un sistem rutier din pișcoturi de beton rutier. Ca și cum pe acest tronson este deja construit sistemul de alimentare cu apă și canalizare, se va asigura asphaltarea acestui tronson de drum. Trotuarul se va realiza în porțiunile prevăzute pe planșe pe o lățime medie de 1,00 m din pișcoturi, iar pentru colectarea și evacuarea apelor meteorice s-a prevăzut realizarea unor șanțuri de scurgere din beton deschise – unde acest lucru este permis de situația de pe teren –, și respectiv dalate cu dale carosabile, unde spațiul nu permite realizarea de șanțuri de beton deschise. În cadrul proiectului se vor amenaja zone de parcări pe trei porțiuni pentru 27 de mașini pe o suprafață de 360 mp, amenajate cu pișcoturi colorate, diferite de cea a trotuarelor. În privința infrastructurii, putem afirma că **până la finalizării construcțiilor sistemului de alimentare cu apă potabilă și canalizare, respectiv la reabilitarea sistemului de alimentare cu apă potabilă în anumite locuri indicate, în localitate nu se poate efectua lucrări de asphaltare**. Ca și cum încercările anterioare în privința accesării fondurilor structurale au fost zadarnice, autoritățile locale se străduiesc de procurarea noilor resurse din fonduri structurale în scopul finalizării investițiilor care depășesc semnificativ bugetul local. Între timp, are loc menținerea calității drumurilor – inclusiv celor agricole și forestiere – prin întreținere în parteneriat cu composesoratul local. Întreținerea drumurilor este importantă nu numai localnicilor, dar crează condiții mai favorabile agricultorilor, și printre beneficiari se numără și turiștii. De altfel, totalul drumurilor din comuna Căpâlnița ajunge la 12 km, din care o distanță de 500 m pe DN 13A este asfaltată, respectiv în sensul celor relatate, tronsonul de 700 m până la centru va fi de asemenea acoperit cu asfalt.

Totodată în cadrul proiectului se va achiziționa **un utilaj de dezăpezire a drumurilor publice**, care va fi pus la dispoziția serviciului public de situații de urgență. Ca și cum în

comuna Căpâlnița ninsorile și stratul de zăpadă reprezintă o problemă anuală, este indicată achiziționarea utilajelor asemănătoare.

În comuna Căpâlnița, două dezvoltări infrastructurale instituționale majore sunt demarate. **Se construiește un centru multifuncțional**, care va funcționa în calitate de instituție socială: va fi utilizat de tineri și de generații mai bătrâne, asigură loc agreabil și confortabil diferitelor evenimente tematice, întâlnirilor, evenimentelor culturale, petreceri, festivități. În afară de această investiție, din resurse proprii locale și din sprijin acordat din buget de stat în spatele clădirii actuale **este aproape finalizată clădirea Primăriei**. Administrația locală începând din anul 2016 – data preconizată pentru finalizarea lucrărilor – va sta la dispoziția locuitorilor în clădirea nouă, modernă. Această investiție favorizează planul de revitalizare a centrului, deoarece – conform planurilor – clădirea cea veche a administrației locale va fi demolată, iar în locul acesteia se vor amenaja teren de joacă și spații verzi.

Printre proiectele prevăzute, trebuie menționată că autoritățile locale planifică în anul curent accesarea fondurilor europene în vederea **construirii unei grădinițe cu program prelungit**. Astfel copiii de vârsta preșcolară vor învăța și se vor dezvolta într-un mediu modern și sănătos.

Ceea ce se referă la sistemul de iluminat public, este oportun modernizarea și dezvoltarea, respectiv dotarea și instalarea becurilor ecologice. În vederea reducerii cheltuielilor semnificative aferente asigurării iluminatului public, fiecare stâlp de iluminat nu este bransat la sistem, respectiv în intervalul 24:00 – 04:00 serviciul de iluminat public este suspendat în întregime. Însă, îmbunătățirea și creșterea siguranței publice constituie una dintre rolurile primordiale ale autorităților locale, astfel **soluționarea situației sistemului de iluminat public constituie una dintre prioritățile prevăzute**.

În urmă cu doi ani, în anul 2013 au fost plasate, instalate camere de supraveghere în centru, precum și la intrarea în localitate. Aceste dispozitive moderne cu vedere pe timp de noapte sunt menite să contribuie la asigurarea siguranței publice, iar pe de altă parte, vizează reducerea sau chiar eliminarea – în parteneriat cu poliția locală – a cazurilor de furt de lemn. **Autoritățile locale vizează de asemenea dezvoltare sistemului camerelor de supraveghere**.

Pârăiele Homorodul Mare și Homorul Mic inundate datorită precipitațiilor abundente au cauzat de repetate ori pagube semnificative agricole și infrastructurale. Apa de cantitate mare a inundat case și grădini, a deteriorat poduri, respectiv tronsoane de drumuri comunale de mai mulți km. Acesta constituie provocare semnificativă autorităților locale, însă planifică elaborarea unui plan de intervenție și de acțiune în vederea soluționării situațiilor similare și în vederea prevenirii inundațiilor, respectiv în vederea reparării pagubelor cauzate.

Concluzii:

Din cele relatate și prezentate, din perspectiva obiectivelor de dezvoltare economică, putem concluziona, că în cazul comunei Căpâlnița scopurile prevăzute se vor realiza dacă localitatea își va întemeia bazele economiei la resursele locale. Dezvoltarea unei politici economice și agricole locală este indispensabilă în vederea supraviețuirii unei localități, însă în acest proces trebuie să fie identificate nevoile sferei antreprenoriale, precum și ale altor parteneri și actori implicați în economia locală. Întâlnirile periodice și formalizate ale acestor grupuri sunt indispensabile.

Cu toate acestea, este important ca autoritățile locale să-și asume promovarea și valorificarea produselor locale din comuna Căpâlnița atât la evenimente locale, cât și la cele județene. Conducerea localității trebuie să ia în considerare aspectele turismului cu prilejul luării unor decizii legate de dezvoltarea infrastructurală. Trebuie asigurate și realizate condițiile infrastructurale la nivel locale în lipsa cărora nu se poate asigura serviciile turistice de calitate.

Prioritățile

Economie, agricultură, infrastructură
Creșterea rolului autorităților locale în organizarea economică, în concordanță cu nevoile sferei antreprenoriale locale
Dezvoltarea activității asociației agricultorilor în vederea sprijinirii cât mai eficientă a agricultorilor
Extinderea posibilităților de valorificare a produselor
Creșterea capacității de inovație în cultivarea plantelor
Încurajarea construirii grajdurilor moderne
Evaluarea posibilităților cultivării și prelucrării de fructe
Construirea sistemului de canalizare pe întregul teritoriul al comunei, modernizarea sistemului de alimentare cu apă existentă
Modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public, funcționarea economică a sistemului
Construirea grădiniței cu program prelungit din fonduri structurale
Revitalizarea și reamenajarea centrului localității
Demolarea clădirii actuale a Primăriei, amenajarea parcului, spațiilor verzi și terenului de joacă în locul acesteia
Dezvoltarea sistemului de camere de supraveghere

Comuna Căpâlnița, membru în următoarele asociații de dezvoltare intercomunitară:

Din 2001: Asociația celor Zece – cooperarea localităților Mugeni, Lupeni, Bisericani, Brădești, Corund, Dealu, Praid, Vârșag, Zetea și Căpâlnița

Din 2007: Asociația Microregională Felső-Homoródmente – se ocupă de organizarea evenimentelor culturale, științifice, religioase, spirituale, de sport, respectiv de elaborarea proiectelor de finanțare.

Din 2007: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Implementarea Proiectului „Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în Județele Harghita și Covasna” – constituită în scopul gestionării în comun a serviciului de salubritate a localităților.

Din 2009: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Fejlődő Udvarhelyszék” – constituită în scopul realizării în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal, de ex. utilități publice, furnizarea energiei electrice, gestionarea deșeurilor, iluminatul public etc.

Din 2011: Uniunea Composesoratelor Târnava Mare

Din 2011: Grupul de Acțiune Locală Homorod-Rika-Târnava – grup de acțiune locală înființată în cadrul proiectului LEADER.

Din 2011: Asociația Culturală din Ținutul Homorodului – asociația care a înființat biroul turistic din localitate.

Din 2011: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Harghita – constituită în scopul coordonării unor dezvoltări regionale care vizează în mod special realizarea obiectivelor publice și sociale.

Din 2012: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară de Dezvoltare Rurală a Consiliului Județean Harghita – constituită în scopul întăririi și dezvoltării durabile a comunităților rurale din județul Harghita; precum și în scopul elaborării și punerii în practică a programelor de dezvoltare rurală și agrară, realizarea de investiții în domeniul agrar.

Din 2012: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Munții Harghita – vizează dezvoltarea potențialului turistic al Munții Harghita, constituită în scopul promovării și dezvoltării durabile a turismului din zona Munților Harghita

Studiile recent efectuate dovedesc, că turismul din Transilvania va fi cu adevărat de succes, dacă se dezvoltă pe doi piloni. Pe de o parte, trebuie luate în considerare nevoile și așteptările turiștilor din țară, fiindcă se poate observa că mulțumită dezvoltărilor posibilităților turismului terapeutic, sosesc în regiune din ce în ce mai mulți turiști din țară căutând servicii turistice de calitate. De altfel, datele și calculele oficiale demonstrează că din punct de vedere economic turismul din Ținutul Secuiesc este susținut de piața românească. Cu toate acestea, este și mai recomandat ca regiunea să-și definească și să-și identifice posibilitățile în vederea adresării turiștilor din țară cu oferte cât mai atractive. Pe de altă parte mai există – întrebarea este până când – turismul rural care vizează viața autohtonă a secuilor în cadrul lor natural și autentic. Însă, principalii beneficiari ai acestor oferte sunt în primul rând turiștii din Ungaria. Deci, evaluând oportunitățile de dezvoltare ale turismului din Căpâlnița, trebuie luate în considerare aspectele turismului rural, respectiv așteptările turiștilor din Ungaria. Din aspectul turismului rural elementele care definesc atractivitatea zonei sunt constituite de patrimoniul construit, porțile populare sculptate din lemn, casele și gospodăriile autentice secuiești, dar și de tradițiile, obiceiurile legate de viața cotidiană, obiectele și uneltele folosite, portul popular și evenimentele comunității. Însă, globalizarea, dezvoltarea tehnologiei nu favorizează comunităților tradiționale, în consecință nici turismului rural. Datorită modernizării, au apărut elementele arhitecturale străine în urma cărora s-au modificat, transformat numeroase obiceiuri comunitare. Deci, putem concluziona, că turismul rural în lipsa conducerii și comunității responsabile nu poate fi conceput și sustenabil. Din aceste rațiuni, autoritățile locale planifică realizarea unor proiecte cu participația și implicația activă a localnicilor care vizează dezvoltarea conștientă a acestui domeniu.

Așa cum am menționat deja, turiștii din Ungaria reprezintă principalul grup de țintă al turismului rural din Ținutul Secuiesc. Începând din anul revoluției numeroși turiști au sosit în zonă din Ungaria. Iar, datele statistice reprezintă că numărul înoptărilor în județul Harghita, numărul turiștilor, numărul și capacitatea locurilor de cazare prezintă o tendință de scădere față de statisticile anilor care au urmat schimbarea regimului. Putem afirma că nu se mai poate crește semnificativ numărul turiștilor sosiți din Ungaria. Cei care sunt interesați de cultura secuiască, au vizitat deja zona, cunosc obiectivele turistice ale întregii regiuni. Turiștii care se reîntorc periodic reprezintă principalul grup de țintă al turismului, ai căror așteptări și necesități trebuie luate în considerare atât cu prilejul elaborării măsurilor de dezvoltare și serviciilor la nivel județean, cât și la nivelul comunei Căpâlnița.

Anul	Nr. locurilor de cazare	Nr. de sosiri (mii)	Nr. înnoptărilor (mii)	Utilizarea locurilor de cazare(%)
1995	9399	142,2	514,5	38,8
2000	7256	87,5	359,1	23,8
2001	6552	85,7	356,9	21,6
2002	6393	73,0	289,9	21,8
2003	6185	93,9	319,5	23,3
2004	5964	100,6	343,6	23,3
2005	7644	85,2	311,2	27,5
2006	7486	87,2	290,3	27,7
2007	7063	85,3	273,9	28,0
2008	7263	77,0	242,3	26,4
2009	6428	69,4	206,9	24,0
2010	6909	76,9	207,6	21,8
2011	6759	100,3	251,2	22,7
2012	8542	103,4	304,9	19,9
2013	8015	114,7	319,9	16,3

Fig. 4. Numărul înnoptărilor turistice în județul Harghita în perioada 1995-2013

Sursă: Institutul Național de Statistică

În continuare, vom prezenta câteva dintre motivele – pe lângă atașamentul emoțional și menținerea relațiilor familiale – care determină vizitele turiștilor secolului 21. sosiți din Ungaria, și din străinătate în general. Aceste motive și impulsuri trebuie luate în considerare cu prilejul elaborării, definirii, identificării și implementării măsurilor de dezvoltare turistice.

Este evident însă modificarea accentuată și remarcabilă a obiceiurilor turistice: turiștii care sosesc în Ținutul Secuiesc nu se mai mulțumesc doar de cunoașterea culturii, tradiției, obiceiurilor, modul de viață secuieși în calitatea de spectator, ci mai ales doresc să fie participanții obiceiurilor, să contribuie la formarea și desfășurarea acestor evenimente. Turiștii se străduiesc să strâng experiențe empirice despre atmosfera evenimentului tăierii porcului, preparării mâncărilor tradiționale secuiești, vieții în simbioză cu flora și fauna înconjurătoare. A crescut numărul posibilităților de distracție activă în regiune, turiștii – împreună cu percepția vieții tradiționale – își caută posibilitățile de recreere și de aventură la modă (de exemplu, parcuri de aventură). Utilizarea soluțiile ecologice, naturale este în curs de răspândire constituind pilonii fiecărui obiectiv turistic, datorită faptului că turiștii au devenit din ce în ce mai sensibili

la realitățile problemelor de mediu, la protecția mediului înconjurător și la reciclarea deșeurilor. Pe de altă parte, turiștii sunt din ce în ce mai experimentați și exigenți, pretind calitatea serviciilor și profesionalism. Astfel, este inevitabilă ca regiunea să ofere posibilități de distracție, activități de recreere de mai multe zile față de vizitarea obiectivelor tradiționale turistice.

I. 6. I. Obiective turistice, servicii turistice

Importanța și relevanța turistică a localității cu o populație majoritară catolică datorează în primul rând mediului său natural, respectiv localizării. Obiectivele turistice precum Vârful Mădăraș, Băile Homorod, ștrandul cu apă termală din Vlăhița, Băile Selters și Băile Chirui se află în vecinătatea apropiată a localității, iar municipiile Odorheiu Secuiesc și Miercurea Ciuc sunt ușor și în scurt timp accesibile din localitate. Comuna constituie o destinație turistică atractivă acelor turiști care caută turismul specific rural. Multe dintre tradițiile specifice locale se găsesc și în zilele noastre sub forma obiceiurilor și evenimentelor, astfel sunt accesibile turiștilor, și se poate experimenta în mod direct făcând parte din aceste tradiții.

Biserica romano-catolică: A fost construită în perioada 1797–1800 pe locul fostei capele mici a satului, marcând momentul obținerii independenței satului care în această perioadă a obținut parohie independentă.

Casa țărănească: În anul 1999 imobilul aflat sub nr. 526. a fost dăruită de către autoritățile locale Fundației „Krizsa János” în vederea înființării unei case țărănești muzeu. Casa a fost construită în anii 1890, iar renovarea și amenajarea cu uneltele și obiectele speciale secuiești au fost finalizate în 2005. Obiectivul turistic poartă caracteristicile unui muzeu, însă realizatorii se străduiesc de revitalizarea obiectivului turistic.

Locuri comemorative: Vizavi de biserică se află două monumente în memoria eroilor căzuți în primul și în al doilea război mondial. La intrarea bisericii găsim o cruce de piatră ridicată în anul 1910 de cei migrați din localitate. La începutul anilor 2000 în grădina școlii s-a ridicat un stâlp de lemn sculptat și o clopotniță sculptată cu clopoțel de școală cu ocazia milenariului; iar în centrul localității este ridicat un monument în memoria eroilor pașoptiști.

Cruci funerare: În cimitirul localității găsim numeroase cruci funerare de sute de ani, care au fost sculptate de bărbații sosiți la priveghea morților.

Fântâna de apă minerală: Este situat la 300 de metri de sat. Apa izvorului este ușor sărată și este folosită de localnici pentru vindecarea afecțiunilor gastrice, celor biliare și probleme ale ficatului.

Drum pentru bicicliști: În anul 2013 a fost finalizat drumul pentru bicicliști cu lungime de 19,4 între Harghita Mădăraș și Căpâlnița. Proiectul a fost finanțat de Consiliul Județean Harghita, iar a fost efectuată de către Asociația Harghita Mădăraș, Asociația Agricultorilor din Căpâlnița și de Salvamont Harmont.

Drumeții: Iubitorii naturii înconjurătoare și amatorii de drumeții au la dispoziție două trasee montane. Una leagă localitatea de Băile Homorod, și poate fi parcursă într-o zi. Al doilea, spre Harghita Mădăraș, are lungime de 13 km până la Cabana Mădăraș. Însă pentru parcurgerea acestui traseu se recomandă o tură de 2-3 zile. Autoritățile asigură ghid montan turistic în caz de nevoie.

Traseul Via Mariae: Traseul de pelerinaj din Europa Centrală, care leagă locurile de pelerinaj dedicate sfintei Fecioare Maria din Bazinul Carpatic străbate comuna Căpâlnița. Marcajele de alb-violet pot fi observate la mai multe locuri. Cele două trasee principale ale drumului formează o cruce virtuală, ceea ce reprezintă mesajul esențial al pelerinajului: valorile creștine trebuie ocrotite și transmise. Localitatea Căpâlnița este străbătută de axa est-vestică a drumului de pelerinaj care pornește din Mariazell, în Austria și ajunge la Șumuleu Ciuc, respectiv are lungime de aproximativ 1400 de km. Drumul de pelerinaj poate fi parcurs în timp de 60 de zile.

I. 6.2. Biroul turistic

Din aspectul turismului local are semnificație deosebită că Centrul de Informare și Promovare Turistică în anul 2013 a înființat un birou turistic în localitatea Căpâlnița. Scopul agenției este de a promova tradițiile și valorile culturale ale regiunii Ținutul Homorodului și împrejurimilor, precum și furnizarea de informații utile către turiștii trecuți prin zonă. Biroul turistic a fost finanțat din Programul Național de Dezvoltare Rurală pe perioada 2007-2013, valoarea totală eligibilă a proiectului a fost cu aproximație 140 de mii euro, iar beneficiarul proiectului este Asociația Culturală din Ținutul Homordului. Proiectul a fost demarat în anul 2010. Agenția oferă ghiduri turistice gratuite, hărți, informații despre activitățile culturale din regiune și posibilități de rezervare de cazare. Totodată, vizitatorii pot face cunoștință cu produsele gospodărești și artisanale locale printr-o expoziție permanentă. Agenția prin site-ul www.homorodinfo.ro oferă permanent informații actualizate.

Cu prilejul workshopului organizat pe tema dezvoltării turismului rural am concluzionat: după părerea localnicilor ar fi ideal ca – în câțiva ani – în urma activității sale, biroului turistic să asigure existența permanentă a turiștilor în sat. Pe de altă parte să ofere programe pe perioade mai lungi prin care se poate înmulți numărul înnoptărilor turistice. Această viziune se pare îndeplinită începând din data inaugurării biroului în urma demarării programului *La torcătorie*. Cu ocazia activității organizate în incinta

biroului, turiștii vor cunoaște structura războiului de țesut și procedura țesutului, au posibilitatea de studia meseriile legate de prepararea și decorarea de textile, precum tehnica țesutului, cusutului și broderiei. Pe lângă aceste activități participanții vor învăța cântece populare. Agenția mai organizează drumeții cu căruță sau pe bicicletă prin care se poate descoperi meșteșuguri vechi sau lumea variată a apelor minerale din văile Selters și Chirui. Iubitorii aventurilor pot vizita muntele sfânt al secuilor, Harghita Mădăraș, în cadrul drumețiilor cu căruță condus de tractor, pe bicicletă sau chiar pe jos.

Localnicii consideră că aceste oferte de programe pot fi extinse și dezvoltate în scopul întâmpinării turiștilor cu oferte cât mai ample și dezvoltate și pentru a-i oferi servicii adecvate. Pot fi promovate meseriile tradiționale prin vizitarea unei stâne și gustarea de brânzeturi; sau prin prezentarea meseriilor precum coaserea costumului tradițional secuiesc, sculptură din lemn, strungărie, sculptura din piatră, munca potcovarului, ferarului. Un alt potențial ar fi prezentarea obiceiurilor tradiționale precum așezare de creangă verde la porțile fetelor, Boboteaza, udatul fetelor de Paști, balul de fărșang, jocurile populare (hecskázás și kótyázás). Însă, în vederea realizării acestor planuri, sunt indispensabile definirea și identificarea valorilor locale, rezumarea informațiilor, iar trebuie găsită resursa umană care este aptă și capabilă la efectuarea profesională acestor activități. Deci, trebuie inventariate meseriile încă existente, respectiv și meșteșugarii care sunt capabili de a prezenta abilitățile meseriei și produsele finite. O bază de date sinoptică similară ar facilita cunoașterea și prezentarea meseriilor și produselor tradiționale.

În concepția localnicilor, existența unei organizații turistice este indispensabilă în dezvoltarea sustenabilă a turismului. Rolul unei organizații similare constă în reunirea și sintetizarea ofertelor turistice, organizează și întreține o platformă care asigură dialogul între participanții sectorului turistic. O organizație similară contribuie la crearea unui aspect mai amplu în privința ofertelor turistice, iar pe de altă parte promovează colaborarea reprezentanților sectorului turistic, respectiv facilitează înființarea unor parteneriate între ei în vederea identificării și implementării măsurilor de dezvoltare.

S-a ivit necesitatea înființării noilor drumeții și trasee turistice în zonă. După o părere concretă, realizarea ar putea fi individualizată prin reluarea virtuală a stațiilor drumului crucii. Se vor amplasa cruci la anumite stații ale drumului crucii, iar legătura dintre acestea ar rezulta întregul traseului.

I. 6. 3. Locuri de cazare

Site-ul www.homorodinfo.ro prezintă ofertele de cazare din Ținutul Homorodului, printre altele și cele accesibile în comuna Căpâlnița. Astfel, pagina web prezintă ofertele și serviciile Casei de Oaspeți Maria, Pensiunii Csillagösvény, Pensiunii Lőrincz și Casei de Oaspeți Nefelejcs, Casei de Oaspeți Melinda și Casei de Oaspeți Hajnal.

Unitățile de cazare menționate au capacitate totală de cazare pentru 153 de persoane fără paturi suplimentare în 59 de camere. Serviciile oferite corespund nevoilor și necesităților actuale. În toate cazurile oferă oaspeților bucătărie dotată corespunzător, sufragerie, grătar, unde turiștii își pregătesc mesele; iar în anumite cazuri se oferă și mâncăruri tradiționale pregătite de gospodina casei. Toate casele sunt dotate de televizoare, respectiv este asigurat și accesul la wi-fi. Majoritatea camerelor are baie separată, în anumite cazuri și balcoane. Parcarea este gratuită în toate unitățile de cazare. În timp ce părinții relaxează în grădină, copii se bucură de terenurile de joacă amenajate în aer liber.

Gazdele oferă și organizează numeroase programe legate de turism rural în funcție de cerințele oaspeților. Vizitatorii comunei Căpâlnița pot plimba cu căruța, călări, aduna plante medicinale, vizita stâne.

I. 6. 4. Ocrotirea și conservarea imaginii satului

Trebuie subliniat și accentuat că dezvoltarea turismului rural nu poate fi concepută în lipsa măsurilor de ocrotire și conservare a imaginii satului. Așa cum am menționat în introducere, în urma modernizărilor au apărut și în comuna Căpâlnița elemente arhitecturale străine ceea ce a influențat – chiar a deformat în anumite cazuri – aspectul rural și imaginea în ansamblu a satului. Localnicii demolează case de locuit și alte clădiri autentice secuiești, elimină porțile sculptate populare. O altă problemă ivită este alegerea culorii pereților distrugând astfel aspectul autentic al localității și diferă de obiceiurile tradiționale. În scopul opririi acestui proces este necesară lansarea unor campanii de informare prin care se vor conștientiza importanța turistică și comunitară a ocrotirii valorilor autentice. Aceste demersuri au fost deja demarate prin Programul de Ocrotirea și Conservarea Imaginii Satului inițiat de Consiliul Județean Harghita. În cadrul programului, specialiștii, arhitecții vizitează localitățile, formulează recomandări în vederea ocrotirii imaginii autentice a localităților. De asemenea, programul are un rol informativ-educativ: contribuie la formarea concepției estetice a localnicilor și conștientizează avantajele ocrotirii și conservării imaginii satului.

Practic, controlul manifestărilor arhitecturale poate fi realizată prin trei modalități: Prima abordare prevede introducerea unui regulament pus în vigoare și valabil la nivel local, iar nerespectarea prevederilor stabilite duce la aplicarea sancțiunilor. Poate fi

reglementate mărimea, forma, funcția clădirilor, precum și felul materialelor de construcții, condițiile ocrotirii patrimoniului construit. O altă abordare este constituită de asigurarea subvențiilor, adică vor beneficia de recompense cei care își edifică clădirile cu respectarea ocrotirii imaginii satului, îndeplinesc anumite condiții. Mulțumită acestor recompense poate fi influențat aspectul mediului înconjurător, respectiv orientată în direcția propusă sau prevăzută. Ca și cum oamenii au tendința de a reproduce realizările existente în anturajul lor, furnizarea modelelor constituie un alt aspect decisiv într-o comunitate. Printre exemplele rele, negative se găsesc și câteva exemple bune, astfel trebuie încurajată și favorizată răspândirea exemplilor bune.

În cadrul Programului de Ocrotire și Conservare a Imaginii Satului au fost elaborate studii și despre patrimoniul construit al comunei Căpâlnița, respectiv au fost prezentate recomandări. Elaboratorii studiului recomandă definirea și implementarea unui sistem de reglementare în serviciul ocrotirii patrimoniului construit, precum și accentuează rolul organizațiilor civile locale a căror activitate ar putea fi extinsă la organizarea evenimentelor în serviciul ocrotirii patrimoniului construit.

Pe termen lung, conducerea județeană planifică alocarea unor sume de bani, subvenții localităților participante în programul menționat. Cu toate acestea, conducerea comunei Căpâlnița prevede luarea unor măsuri în vederea influențării imaginii satului și ocrotirii patrimoniului construit. Încurajează implementarea măsurilor eficiente și favorabile în acest sens.

Cu prilejul workshopului organizat, s-a insistat de mai multe ori pe tema ocrotirii imaginii și aspectului satului. După părerea localnicilor, pe lângă încurajarea ocrotirii patrimoniului construit, are de asemenea importanță întemeierea gospodăriilor estetice și ordonate. Gardurile prăbușite, porțile și intrările părăsite și șanțurile dezordonate strică aspectul și ansamblul imaginii satului.

I. 6. 5. Evenimente

În urma inițierilor și activității organizațiilor civile și a autorităților comune, în ultimii ani a crescut semnificativ numărul evenimentelor organizate la nivel comunal. În comună sunt evenimente tradiționale care se organizează periodic, anual, și care au importanță deosebită în viața comunității. Fiind o comunitate cu conștiință puternică religioasă, sărbătoarea hramului bisericii – Sfinții Petru și Pavel – ocupă un loc central în viața satului; evenimentul are loc la data de 29 iunie. Evenimentul are o tradiție îndelungată. Marele istoric, etnograf, om politic, scriitor Orbán Balázs în capodopera sa intitulată „Descrierea Ținutului Secuiesc” vorbește despre istoria satului: prima capelă a satului a fost construită pe muntele Harghita pe dâmbul Capelei, iar Papa Urban al VIII-lea a autorizat pelerinaj la această capelă la data de 29 august 1643. Ca și

cum capela era departe de sat, iar deplasarea credincioșilor din cauza distanței era dificilă și anevoioasă, la cererea localnicilor Papa Clement al XIV-lea, prin actele emise la data de 13 mai 1721 a autorizat transpunerea în sat a pelerinajului din Munții Harghita. Iar tradiția se păstrează și în zilele noastre de comunitatea din Căpâlnița.⁵

Pe lângă sărbătoarea hramului, printre evenimentele anuale tradiționale se numără *balul căsătoriților organizat în fărșang*, *balul strugurilor* în septembrie, sau *ceremonia maturandus* organizată de regulă în ultima zi de duminică a anului. În afară de aceste evenimente, în localitate au loc evenimente temporare precum festivalul fanfarelor, concursuri de cântece populare și alte.

Începând din anul 2009, s-a lansat o nouă serie de evenimente în localitate, care este organizată anual de către autoritățile locale în luna iulie, și se bucură de o popularitate remarcabilă. Evenimentul *Zilele satului*, de fapt serie de evenimente de două zile oferă posibilități de distracție și de recreere, programe culturale de calitate, prin care formează viața comunității, respectiv atașamentul față de comunitate, tradiții și obiceiuri autentice. Obiectivul autorităților locale constă în: încurajarea localnicilor la activitățile de creație, culturale, încurajarea comunității în vederea ocrotirii tradițiilor și crearea noilor valori. Ca și cum cu ocazia evenimentului mulți participanți sosesc din străinătate, importanța zilelor satului este semnificativă în comparație cu alte evenimente organizate în anii precedenți. Această serie de evenimente constituie ocazie unică pentru promovarea valorilor autentice ale comunei Căpâlnița din punct de vedere turistic.

Trebuie menționată, că *Târgul de animale* organizată în timpul toamnei se bucură de popularitate: la acest evenimentul pe lângă agricultorii locali, sosesc vizitatori din comune învecinate și din alte comune ale Scaunului Odorhei.

Oferta de evenimente vizează în primul rând ocrotirea tradițiilor, obiceiurilor și culturii autentice, a căror păstrare și ocrotire are importanță din aspectul transmiterii cunoștințelor. Ca și cum aceste evenimente sunt destinate localnicilor și celor interesați din zonă, reprezintă atracție turistică neglijabilă. În conducerea localității există un acord în privința necesității reînnoirii într-o anumită formă a ofertei de evenimente. Pe de o parte este indicată participația activă a localnicilor, iar pe de altă parte trebuie consolidată caracterul turistic al acestor evenimente.

Conform acestei idei, autoritățile locale planifică organizarea *balului strugurilor* în luna septembrie într-un alt concept. Balul și obiceiurile legate de acesta rămân

---

⁵Major, S. (2013). *A Szent Péter és Szent Pál egyházközség születése [Nașterea hramului bisericii din Căpâlnița, Sfînții Petru și Pavel]*. Comuna Căpâlnița, Parohia Romano Catolică, Căpâlnița.

neschimbate, însă evenimentul va avea loc în cadrul unui târg în centrul comunei unde localnicii vor avea posibilitatea de a-și prezenta produsele.

Prioritățile

Turismul
Înființarea organizației cu profil turistic
Dezvoltarea și extinderea programelor locale prin obiceiuri locale, meșteșuguri autentice sau activități agricole
Elaborarea unei baze de date despre meșteșugari locali și produse autentice
Conștientizarea valorilor culturale, caracteristilor autentice în rândul populației
Inventarierea valorilor locale
Înființarea drumeției sub forma drumului crucii
Implementarea măsurilor de ocrotirea imaginii și aspectului satului
Extinderea și dezvoltarea ofertei de evenimente (dezvoltarea și extinderea programului balului strugurilor)

I. 7. Educație

În Școala Gimnazială Kriza János din comuna Căpâlnița are loc educație primară și gimnazială, respectiv în clasa pregătitoare. Instituția de învățământ a asigurat loc grupelor ciclului preșcolar pe parcursul anilor. Însă, odată cu modernizarea clădirii numărul încăperilor s-a redus, astfel autoritățile locale trebuie să găsesască locație adecvată educației preșcolare.

În anul școlar 2014/2015 în localitate 282 de elevi erau înscriși în unitatea de învățământ, din care 121 au învățat în clasele primare 1-4., iar 102 în clasele gimnaziale 5-8., iar 59 în ciclul preșcolar. Spre deosebire de alte unități de învățământ din localitățile înconjurătoare, școala funcționează cu număr corespunzător de elevi, deci nu a avut loc deocamdată reducerea semnificativă a copiilor ceea ce ar fi afectat negativ unitatea de învățământ și existența educației în localitate.

Lucrările de renovarea a școlii s-au demarat în 2011, iar finanțarea lucrărilor au fost asigurate în cadrul proiectului destinat renovării unităților de învățământ din împrumutul acordat de Banca Mondială și coordonat de Inspectoratul Școlar Județean Harghita. În cadrul acestui proiect a avut loc renovarea integrală a clădirii: înlocuirea acoperișului, ușilor, ferestrelor, izolarea interioară și exterioară a clădirii, instalarea sistemului de încălzire, modernizarea rețelei electrice, înlocuirea podelei, amenajarea toaletelor și a sălilor specializate, laboratoarelor, achiziționarea de echipamente și dotări necesare.

Copii din comuna Căpâlnița au posibilitatea de a învăța într-una dintre școlile cele mai moderne ale județului. Sălile de biologie și geografie sunt dotate cu tablă interactivă și televizor, iar în laboratorul de fizică este asigurată alimentarea de apă, iar achiziționarea echipamentelor necesare experimentelor de fizică este în curs de realizare. În patru săli sistem educațional informatizat contribuie la succesul procesului educațional. Echipamentul laboratorului de informatică va fi schimbată și extinsă în viitorul apropiat. În momentul de față nu este asigurată educația simultană, ci pe un calculator lucrează câte doi elevi.

Lipsa terenului de sport constituie una dintre deficiențele cele mai semnificative ale unității de învățământ. Există un teren cu gazon artificial, însă acesta este utilizat de localnici în scopul practicării sportului. În conformitate cu opinia conducerii școlii, existența unei săli de sport în comună ar rezolva multe probleme: pe lângă educația instituțională, s-ar putea organiza diverse activități sportive, dar ar fi accesibil și tinerilor în vederea valorificării „energiilor suplimentare”.

Școala deține 19 hectare de pădure la composesoratul local, pentru care unitatea de învățământ este îndreptățit la cotizație anuală. Din aceste sume alocate școala își asigură dezvoltarea uneltelor și echipamentelor necesare procesului educațional. Printre viitoarele planuri de dezvoltare se numără și reconstruirea gardului școlii.

Anturajul școlii, și astfel întregul centru al comunei Căpâlnița, va fi reînnoit, reconstruit în următoarea perioadă. Conducerea școlii apreciază inițiativele autorității locale de a amenaja spații verzi și teren de joacă la locul clădirii primăriei actuale. De aceste spații școlarii pot beneficia în viitor.

În introducere am menționat deja că ciclul preșcolar nu dispune de clădire proprie separată, iar educația lor are loc momentan în diferite locații. Deocamdată, cei implicați nu au găsit soluții satisfăcătoare, iar construirea unei clădiri separate pentru ciclul preșcolar constituie una dintre prioritățile autorităților locale. Grupele preșcolare după planurile autorităților locale ar funcționa în sistem de program prelungit.

I. 7. 1. Formarea adulților

Este evident că există nevoia organizării unor programe de formare dedicate adulților în următoarea perioadă în comuna Căpâlnița. Autoritățile locale au identificat două domenii în care formarea adulților este oportună. Ca și cum autoritățile locale vizează consolidarea sectorului turistic local, este indicat cooperarea cu alte instituții turistice, adaptarea la nevoile și realitățile actuale, respectiv dezvoltarea cunoștințelor și capacităților pe plan turistic. Această intenție este realizabilă în mod eficient prin organizarea unor cursuri periodice, prin implicarea profesioniștilor.

Celălalt domeniu, care de asemenea determină viața și veniturile localnicilor, este constituit de agricultură. Datorită creșterii numărului proiectelor finanțate de Uniunea Europeană, s-au extins posibilitățile în sectorul agricol. Aceste oportunități generează multe avantaje agricultorilor, însă pe de altă parte impun numeroase cerințe față de cei care își realizează veniturile din agricultură, creșterea animalelor și cultivarea plantelor. După opinia autorităților locale, ar fi oportună organizarea unor cursuri periodice și desfășurării activității de instruire în privința inovațiilor în agricultură. În scopul eficientizării acestor activități, este indicată implicarea specialiștilor.

Priorități

Educație
Înființarea grădiniței cu program prelungit
Evaluarea posibilităților construirii unei săli de sport, care va fi folosită și de către unitatea de învățământ
Organizarea formării adulților: în domeniul turistic și al agriculturii

I. 8. Protecția mediului

Mediul înconjurător constituie un aspect care **determină calitatea vieții localnicilor**, datorită capacității sale de a influența și determina starea de sănătate, performanțele, sau chiar și starea psihică, sufletească. Științele medicale au stabilit relație directă între starea mediului înconjurător și diferite boli în numeroase cazuri.

Natura constituie baza vieții umane, tocmai din această cauză este indispensabilă ca societățile și comunitățile să-și ocrotească propriile resurse naturale: apa, aerul, habitatele naturale și varietatea speciilor de plante și animale, adică flora și fauna. **Astfel, anturajul curat, mediul protejat și ocrotit, condițiile naturale determină valorile unei localități.**

Reglementările de mediu prevăzute și stabilite de Uniunea Europeană constituie una dintre cele mai exigente pe lume. Obiectul politicii de mediu este multiplu. Printre aspectele și obiectivele cele mai semnificative se numără următoarele: protejarea stării de sănătate a cetățenilor europeni, ocrotirea calității de viață și a mediului înconjurător, a resurselor naturale, împiedicarea dtrugerii habitatelor naturale și dispariției speciilor ocrotite pe teritoriul Uniunii Europene. Totodată, se prevede **funcționarea ecologică a economiei** Uniunii Europene, prioritate întâmpinată printre criteriile de finanțare a proiectelor europene. Existența unui sector industrial adecvat din punct de vedere ecologic și dezvoltat din punct de vedere infrastructural, constituie un aspect semnificativ pe planul investițiilor. În Uniunea Europeană creșterea

competitivității în lipsa tehnologiilor ecologice, strategiilor sinoptice a managementului de mediu, și planificare integrată de mediu este de neconcepută.

Prevederile legislative stabilite în urma aderării României la Uniunea Europeană impun numeroase sarcini și față de zona comunei Căpâlnița. Datorită caracterului agrar al zonei și proporției neglijabile a sectorului industrial, degradarea mediului nu a constituit pericol real ca fiind problemă deosebită. Însă, în zilele noastre observăm că cei care trăiesc din agricultură, din veniturile lor nu au posibilitatea reinvestirii sumelor adecvate în scopul modernizării uneltelor, echipamentelor, parcurilor de mașini – dezvoltării proceselor de producție. În numeroase cazuri lucrează cu **mașini, echipamente și parc auto în stare tehnică necorespunzătoare**, iar în anumite cazuri se generează probleme de mediu datorită apei menajere sau stocării deșeurilor. În absența resurselor financiare, autoritățile locale se implică în aceste procese mai degrabă prin acordarea consilierii profesionale coordonate în mod conștient, prin asigurarea promovării și informării despre proiectele finanțate de Uniunea Europeană.

Dacă examinăm condițiile naturale ale comunei Căpâlnița din punct de vedere al protecției mediului, putem afirma că sistemul de alimentare cu apă potabilă se numără printre cele mai bune din zonă. Acesta datorează faptului că rezerva de apă a localității este alimentată de mai multe surse abundente și nu numai de apele pe suprafață. Însă, ca și cum problematica canalizării și a rețelei apelor menajere nu este soluționată cu desăvârșire, apele pârâielor care străbat teritoriul localității sunt ușor poluate. Cu toate acestea, această problemă constituie una dintre prioritățile autorităților locale.

Serviciul de gestionare a deșeurilor pe teritoriul localității este efectuat de o societate profesională specializată, care colectează deșeurile menajere o dată pe săptămână, și le transportă la un depozit ecologic conform autorizat de deșeuri. În localitate, în prezent nu funcționează colectarea selectivă a deșeurilor, cu toate că au fost inițiate în acest sens din partea autorităților locale. **Comuna Căpâlnița face parte din sistemul integrat de gestionare și management al deșeurilor în județul Harghita**, printr-un proiect cu finanțare europeană. Proiectul este deocamdată sub elaborare, iar odată finalizată va asigura colectarea orientată a deșeurilor conformă normelor uniunii europene, respectiv sortarea și compostarea acestora. Conducerea la nivel județean în octombrie 2013 a semnat contractul de finanțare al unui proiect care – în urma implementării – va soluționa managementul integrat al deșeurilor la nivel județean. În cadrul proiectului la aproximativ șase km de centrul localității Remetea se va construi un centru de depozitare finală pe un teren cu o suprafață totală de 20 hectare, conformă cu normele europene, precum și o stație de sortare și compostare a acestora. Pe parcursul implementării proiectului, vor fi închise opt depozite vechi, neconforme din punct de vedere tehnic și ecologic. Valoarea totală a proiectului este 45 de milioane

de euro. Până la sfârșitul anului 2015 se va reorganiza întregul sistem de gestionare al deșeurilor în județul Harghita de la colectare până la depozitare. În conformitate cu **obiectivul Uniunii Europene până în anul 2030 procentul deșeurilor nereciclate și nerefolosite să fi redus la zero.**

De asemenea, așa cum am menționat în capitolul turismul, turiștii au devenit din ce în ce mai sensibili la realitățile problemelor de mediu, la protecția mediului înconjurător și la reciclarea deșeurilor. Astfel, utilizarea soluțiilor ecologice, naturale nu pot fi ignorate pe parcursul conceperii și implementării dezvoltărilor turistice. Însă autoritățile locale sunt conșiși că acest lucru este posibil doar cu schimbarea mentalității a locuitorilor în sensul manifestării unui comportament de responsabilitate față de mediul înconjurător. Deci, este necesar ca locuitorii comunei Căpâlnița să urmărească exemple bune, să depoziteze deșeul produs numai la locurile special amenajate, să-și protejeze mediul natural înconjurător, apele, pădurile, aerul și habitatele naturale. Prin urmare, **conducerea localității susține și promovează toate inițiativele care vizează educația ecologică și de ocrotirea și protecția mediului.**

Prioritățile

Protecția mediului
Educație ecologică
Promovarea soluțiilor ecologice
Încurajarea colectării selective a deșeurilor
Reducerea poluării apelor prin construirea sistemului de canalizare

I. 9. Servicii sociale

Prevenirea excluziunii și segregăției sociale constituie obiectul principal al serviciilor sociale. Accesibilitatea instituțiilor sociale pentru persoanele provenite din medii defavorizate reprezintă **una dintre factorii principali ai siguranței.** În medii defavorizate economia este mai puțin dezvoltată față de celelalte zone, însă nevoia serviciilor sociale este mai ridicată. După cum se poate remarca, aspectele legate de economie și cele sociale sunt în interdependență continuă.

Departamentul social al Primăriei Comunei Căpâlnița în conformitate cu prevederile legale în vigoare distribuie alocație familială aproximativ către 70 de familii, iar aproximativ 20 de familii beneficiază de alocație socială. Luând în considerare că familiile numără 3 membri în general, putem afirma că aproximativ 15% din totalul populației are nevoie de acordarea serviciilor sociale.

Activitatea autorităților locale este completată semnificativ de instituțiile și organizațiile civile care desfășoară activitate socială în comuna Căpâlnița. Autoritățile locale își asumă susținerea și acordarea sprijinului total acestor instituții.

Organizația neguvernamentală, de utilitate publică **Caritas Alba Iulia** este prezentă și în comuna Căpâlnița, își desfășoară activitatea în domeniul social precum efectuează activitatea de îngrijire la domiciliu, îngrijire socială, în conformitate cu solicitările nevoiașilor. Vizitează periodic câte 20 de pacienți zilnic.

În anul 2006 și-a demarat activitatea **Casa Speranței**, unitate socială și de învățământ înființată și susținută de Fundația Sfântul Francisc cu sediul în Deva. Centrul social vizând protecția copiilor acordă sprijin social anual către 20 de copii aproximativ, și astfel familiilor în educație, învățare și alimentație.

De asemenea, este prezentă în localitatea și **Fundația Szent Gellért**, care își desfășoară activitatea în patru localități: Odorheiu Secuiesc, Vlăhița, Căpâlnița și Lueta. Copii, tinerii, persoanele cu dizabilități și familiile lor, vârstnicii, bolnavii și persoanele din medii defavorizate constituie grupul de țintă a activității fundației. Activitatea lor este foarte diversificată: organizează activități care vizează abilitățile și capacitățile copiilor, activități de dezvoltare individuală destinată persoanelor cu dizabilități, însă organizează programe în domeniul formării adulților, distribuie pachete bătrânilor, împrumută dispozitive medicale.

Ceea ce se referă la îngrijirea medicală, în comuna Căpâlnița există cabinet medical individual de medicina de familie, cabinet stomatologic, precum și farmacie. Însă în vederea examenelor și cazurilor medicale mai complexe pacienții sunt nevoiți să se deplaseze la Vlăhița, Odorheiu Secuiesc sau Miercurea Ciuc. La Vlăhița – aflată la 3 km de comuna Căpâlnița – funcționează un spital. În rândul unităților sanitare trebuie menționat **Serviciul Internațional de Protecția Copilului** a cărui medici și specialiști în domeniul sanitar voluntari efectuează diferite teste și verificări periodice și în comuna Căpâlnița. Cu ocazia workshopului tematic organizat s-a ivit problema necesității lansării unui program educațional de sensibilizare și de promovare în domeniul stomatologic în cadrul populației.

Ceea ce se referă la grupuri defavorizate existente în comuna Căpâlnița, putem afirma că **numărul populației romilor nu este deloc neglijabil**. La autoritățile locale sunt înregistrate aproximativ 80 de persoane identificați cu carte de identitate. Este caracteristic la comunitatea romilor că părăsesc timpurie și frecvent școala, aproximativ 1-2 persoane își finalizează studiile gimnaziale. Pe de altă parte, comunitatea reprezintă un factor de risc la adresa siguranței publice: furturile și cazurile de tâlhărie – care pot fi legate de această comunitate – sunt frecvente în comună. Autoritățile locale se străduiesc la stabilirea unei colaborări cu comunitatea

romilor, iar în urma unor înțelegeri și măsuri luate tensiunile s-au redus semnificativ în ultimele vremuri.

Este în curs de înființare un centru multifuncțional, care în concepția conducerii poate găzdui de asemenea activități sociale. De exemplu, aici va avea loc clubul pensionarilor, dar și activitățile destinate persoanelor cu dizabilități. Pe lângă susținerea activităților organizațiilor sociale și sprijinirea activităților dedicate persoanelor defavorizate, autoritățile locale planifică organizarea unor **programe de prevenirea bolilor**, care contribuie la dezvoltarea unui mod mai conștient de viață, respectiv la crearea premiselor pentru o viață mai lungă și sănătoasă.

I. 9.1. Situația de locuințe

În vederea examinării situației de locuințe, ne stau la dispoziție datele recensământului din anul 2011. Din aceste date putem trage concluzii în privința situației sociale a localității. În comuna Căpâlnița se află în total 869 de locuințe de diferite tipuri, din care 94% dispune de rețea de electricitate proprie, 80% dispune de alimentare cu apă, 78,8% de sistem de canalizare. 96,5% din totalul locuințelor sunt dotate cu bucătărie, iar 66,1% sunt dotate cu băi. În 15,8% din totalul locuințelor este instalată sistem de centrală termică. Comparând aceste date și procente cu procente ale celorlalte localități din județul Harghita, observăm că locuințele din comuna Căpâlnița reprezintă valori peste media județeană în privința facilităților de bază precum rețeaua electrică, alimentarea cu apă, sistemul de canalizare, dotarea cu bucătărie și baie. Instalarea centralelor termice reprezintă singurul aspect în privința căruia locuințele din comuna Căpâlnița se află sub mediul județean, însă această valoare nu ajunge 20% nici la nivelul județului Harghita.

	Nr. locuințe lor	Alimentare cu apă		Canalizare		Energie electrică	
		Nr. total	%	Nr. total	%	Nr. total	%
Județul Harghita	132589	99135	74,8	94677	71,4	126310	95,3
Comune	77860	48038	61,7	44429	57,1	72913	93,6
Căpâlnița	869	695	80,0	685	78,8	817	94,0

	Centrală termică		Bucătărie		Baie	
	Nr. total	%	Nr. total	%	Nr. total	%

Județul Harghita	54486	41,1	121781	91,8	90834	68,5
Comune	15250	19,6	69569	89,4	41774	53,7
Căpâlnița	137	15,8	839	96,5	574	66,1

Priorități

Servicii sociale
Asigurarea sprijinului grupurilor defavorizate
Programe cu caracter social în cadrul centrului multifuncțional
Promovarea programului de protejarea sănătății
Lansarea educației de sensibilizare pentru stomatologie

I. 10. Religie, biserică

Așa cum am menționat cu prilejul prezentării situației și tendințelor demografice, majoritatea populației din comuna Căpâlnița, adică 96,1% se consideră de religia romano-catolică. Biserica, în cazul comunităților religioase unice reprezintă practic întreaga comunitate, astfel pe lângă obiceiurile și tradițiile populare, tradițiile religioase reprezintă un alt aspect pe marginea căruia se reunește populația. Biserica locală, pe de o parte constituie locul sacral cel mai important al comunei, iar pe de altă parte joacă un rol semnificativ în viața publică a comunității. Deci, este evident intenția autorităților locale de a colabora cu reprezentanții bisericii și de menține o relație și parteneriat corespunzător care se manifestă în discuții, înțelegeri și inițieri permanente.

Pe planul dezvoltărilor infrastructurale, modernizarea și renovarea completă a bisericii reprezintă prioritate atât autorităților locale, cât și instituției parohiei romano-catolice. Lucrările de modernizare finanțate de composesoratul local și de Consiliul Județean Harghita sunt în curs de efectuare. A avut loc înlocuirea acoperișului bisericii, înlocuirea ferestrelor și ușilor, modernizarea sistemului de încălzire, însă în curând trebuie să aibă loc eradicarea ciupercilor de casă în podeaua bisericii, este oportun instalarea drenajului în jurul bisericii, precum și înlocuirea băncilor. Pe lângă modernizarea bisericii este actual modernizarea de asemenea a sălii de clasă unde au loc clasele de religie și alte întâlniri și activități ale copiilor, respectiv înlocuirea mobilei.

După părerea preotului local, capela din cimitirul local ar trebuie să fie utilizat conform scopului inițial. În anul 2008 capela veche a fost transformată în casă mortuară, în scopul eliminării înmormântării de la case în localitate. Lucrările au fost efectuate cu sprijin local și din străinătate, atât interiorul, cât și exteriorul clădirii au fost modernizate, iar la intrare s-a ridicat o poartă sculptată din lemn secuiască. Însă, ar fi oportun construirea unei noi case mortuare pentru comunitatea locală, și astfel capela

veche își va regăsi vechea destinație, fiindcă – după vorbele preotului – „este interzis desființarea unui altar.”

Autoritățile locale, în colaborare cu biserica locală au stabilit regulemantul de organizare și funcționare al cimitirului, care prevede printre altele dimensiunile mormintelor, modalitățile de gestionare a deșeurilor rezultate, și pe de altă parte definește recomandări în privința ocrotirii și păstrării mormintelor, și renovării crucilor vechi. Acest document – deși a generat de mai multe ori nemulțumirea localnicilor –, vizează păstrarea caracterului intim și calm, respectiv aspectului curat și ordonat al cimitirului. Prin acest regulament, autoritățile locale și reprezentanții bisericii au în vedere sensibilizarea localnicilor față de obiceiurile funerare specifice secuiești, precum și față de necesitatea ocrotirii monumentelor funerale seculare.

Despre renovarea și ocrotirea crucilor funerare am vorbit și în capitolul dedicat turismului. După cum se poate observa, pe lângă scopuri comunitare, valorile culturale, ocrotirea și păstrarea obiceiurilor și tradițiilor populare și religioase specifice comunei Căpâlnița au importanță turistică în același timp. Este suficient menționarea pelerinajului la Șumuleu Ciuc, se poate observa oportunitățile turismului religios în zonă. Traseul Via Mariae, traseul de pelerinaj din Europa Centrală, care leagă locurile de pelerinaj dedicate Sfintei Fecioare Maria din Bazinul Carpatic și străbate comuna Căpâlnița apropie turiștii din străinătate care caută valorile sacrale. În cadrul dezvoltărilor infrastructurale, în perioada următoare va avea loc reconstruirii gardului cimitirului.

Întăririi rolului bisericii și consolidarea religiei în viața cotidiană pot fi concepute prin organizarea programelor și evenimentelor comunitare. Reprezentanții bisericii sprijină în continuare corul bisericii, încurajează organizarea evenimentelor locale publice, iar prin organizarea sărbătorii hramului bisericii vizează păstrarea legăturilor personale între localnici și cei plecați din localitate, respectiv se străduiesc la contribuirea activă la viața creștină a religioșilor.

Prioritățile

Biserică și comunitate
Restabilirea destinației vechii capele, evaluarea posibilităților construirii unei noi case mortuare
Continuarea lucrărilor de renovare și modernizare a bisericii
Modernizarea sălii de clase de religie
Respectarea regulamentului de organizarea și funcționarea cimitirului
Modernizarea gardului bisericii

I. 11. Cultură, sport, tineret, sfera civilă

În domeniul culturii, comuna Căpâlnița dispune de tradiții semnificative care sunt păstrate și ocrotite până în zilele noastre. În viața unei comunități păstrarea tradițiilor și ocrotirea valorilor culturale reprezintă un rol semnificativ, fiindcă toate aceste aspecte constituie elementele de bază ale întăririi și consolidării identității. Susținerea și transmiterea activităților și evenimentelor culturale sunt și mai importante într-o regiune interetnică, unde are loc întâlnirea caracteristicile culturale ale diferitelor etnii. În privința Ținutului Secuiesc ocrotirea valorilor culturale are semnificație din aspect turistic, fiindcă dezvoltarea turistică în zonă reprezintă de fapt, în primul rând, promovarea potențialului în valorile tradiționale, culturale, religioase, în mediul autentic rural, în ocrotirea habitatelor naturale. Deci, toate comunitățile secuiești care nu sunt în măsură să-și păstreze și transmită valorile lor autentice, tradiționale și culturale, pe lângă pierderea identității, pun în pericol de asemenea potențialul turistic. În cazul comunei Căpâlnița protecția valorilor culturale este realizată în primul rând de fanfara locală, grupul husarilor, grupul tradiționalist, corul bisericesc, elevii școlii gimnaziale, tinerii locali. Trebuie menționat că în localitate mai sunt persoane care cunosc meseriile tradiționale, precum structura războiului de țesut și procedura țesutului, prepararea și decorarea de textile, tehnica țesutului, cusutului și broderiei, coaserea costumului tradițional secuiesc, sculptura din lemn, strungărie, sculptura din piatră, munca potcovarului, ferarului.

Însă, datorită dezvoltării tehnologiei și „accelerării” lumii înconjurătoare, tradițiile și obiceiurile sunt de asemenea în curs de modificare, transformare, schimbare, și chiar în curs de dispariție. Acest fenomen este cunoscut în majoritatea localităților din Ținutul Secuiesc, astfel și în comuna Căpâlnița. Cu prilejul workshopului tematic organizat, localnicii au remarcat că problema cea mai semnificativă în localitate reprezintă lipsa forței umane. S-a redus semnificativ numărul persoanelor entuziaste și energetice care investesc timp și energie în mod dezinteresat în ocrotirea tradițiilor și valorilor culturale. Sunt puțini pedagogi locali, lipsesc oamenii și forțele care pot manipula și încuraja pe plan cultural tinerii locali. Elevii școlii gimnaziale locală participă regulat la evenimentele culturale, primesc educație culturală corespunzătoare, însă există o pasivitate în rândul tinerilor care nu pot fi implicați în aceste evenimente și activități. Localnicii regretă că balurile începând din anii 2000 au dispărut, însă se simte nevoia revitalizării acestei forme de divertisment. Mai există tradiția Balului Strugurilor, organizat de tinerii majori din localitate, însă există multe împrejurări care îngreunează din ce în ce mai accentuat organizarea evenimentului, de exemplu mulți

tineri lucrează în străinătate. Pe de altă parte, o altă problemă este constituită de meseriile uitate, dispărute. De exemplu arta pregătirii și decorării, tehnica țesutului, cusutului și broderiei, coaserea costumului tradițional secuiesc, sculptura din lemn, strungărie, sculptura din piatră nu prea sunt cunoscute de tinerii locali, în ciuda faptului că mai sunt persoane de la care se poate învăța abilitățile acestor meserii. Localnicii consideră că trebuie acordată atenție și în privința transmiterii meseriilor tradiționale locale.

I. 11. 1. Instituții culturale

Căminul cultural:

Căminul cultural al localității Căpâlnița constituie un loc semnificativ de întâlnire al comunității din comună, găzduiește numeroase evenimente și activități publice. Aici au loc repetiții, spectacole, conferințe, festivități, evenimente, diverse reuniuni, petreceri, dar și nunți. În ultimii ani din alocații guvernamentale autoritățile locale au renovat și modernizat clădirea, respectiv au instalat facilitățile de bază în vederea organizării acestor evenimente în mod corespunzător.

Începând din anul 2009 – când au fost organizate pentru prima oară zilele satului –, căminul cultural poartă numele scriitorului Sütő András.

Biblioteca locală:

Clădirea bibliotecii comunale a fost renovată și modernizată pe parcursul anilor; și pe lângă creșterea fondului de cărți, instituția și-a dezvoltat și serviciile oferite publicului. În anul 2013, localitatea înfrățită Kötegyán a participat cu succes la proiectul intitulat *Biblioteca înfrățită* lansat de Fundația Kölcsey Ferenc din Ungaria, iar mulțumit acestui proiect biblioteca locală a beneficiat de o donație valoroasă de cărți. În anul 2011 biblioteca a beneficiat din avantajele programului de dezvoltare a bibliotecilor *Biblionet* inițiat de Fundația Bill & Melinda Gates - Global Libraries în scopul asigurării accesului liber al populației la internet. În urma participării la proiect de către Biblioteca Județeană Harghita Kájoni János, biblioteca locală din Căpâlnița a primit patru calculatoare complet echipate, imprimantă, scanner și proiector. Mulțumită acestei dezvoltări, s-a realizat accesul gratuit la internet și astfel la informațiile oferite de rețeaua de internet locuitorilor care nu-și pot permite sau nu au posibilitatea racordării la rețeaua de internet.

De altfel, biblioteca găzduiește în mod regulat evenimente culturale, precum prezentări de cărți, expoziții de cărți, concursuri și recitaluri de poezie.

I. 11. 2. Grupuri culturale

Teatrul amator:

Activitatea trupei de teatru amator dispune de istorie de mai multe decenii în comuna Căpâlnița. Activitatea primei trupei de teatru amator a fost înregistrată în anii 1920-21,

iar în perioada războiului mondial și-a redus sau întrerupt activitatea. Spectacolele trupelor de teatru amator au fost legate mai degrabă de sărbătorile religioase sau mondene, sau pur și simplu de balurile organizate în zilele de duminică. Membrii trupei sunt tinerii și cuplurile tinere, iar coordonatorul a fost dascălul sau cantorul de întotdeauna. În anii 1990 cu ocazia fiecărui crăciun și fărșang au avut loc spectacole. Însă începând din 1998 s-a modificat semnificativ cerințele, astfel trupa de teatru a prezentat câte un spectacol în fiecare fărșang, inclusiv în zilele noastre. Teatrul amator pregătește câte un spectacol anual cu ocazia balului fărșangului organizat anual. Printre cele mai semnificative dificultăți ale trupei de teatru se numără procurarea și pregătirea costumelor și decorului care necesită de mai multe ori investiții financiare mai semnificative, însă pentru spectacolele de calitate decorul și accesoriile corespunzătoare sunt indispensabile.

Grupul husarilor:

Grupul tradițional al husarilor s-a înființat în anul 2001, iar defilarea husarilor a devenit principala atracție a fiecărui eveniment comemorativ, festivități. Pe lângă festivitățile locale, husarii din Căpâlnița participă la alte evenimente din regiune și reprezintă valorile culturale locale și obiceiurile husarilor maghiari.

Fanfara:

Fanfara s-a înființat în anul 1935, și a funcționat timp de treizeci de ani fără întreruperi, până în anul 1965. Fanfara actuală s-a reînființat în 1979, și are 24–25 de membri, iar dirijorul actual este György István. În repertoriul fanfarei se numără printre altele prelucrări de cântece populare, marșuri, cântece funerare. Fanfara participă la evenimentele și festivitățile locale, iar este invitată de asemenea la evenimentele comunelor înconjurătoare. Fanfara ar avea nevoie de diferite echipamente, noi instrumente muzicale, ceea ce ar favoriza un repertoriu și prezentare de calitate. De asemenea tinerii ar fi încurajați să alătore trupei astfel ar contribui la ocrotirea și transmiterea valorilor culturale locale.

Grupul tradiționarilor:

Grupul s-a înființat în anul 1999 sub denumirea *La torcătorie, la șezătoare*. Obiectul lor principal este prezentare vechilor obiceiuri, participă anual la diferite evenimente culturale și festivități locale. Activitatea grupului s-ar putea fi dezvoltată prin achiziționarea instrumentelor muzicale tradiționale, astfel prezentările ar fi și mai spectaculoase. Pe de altă parte membrii ar putea prezenta utilizarea instrumentelor muzicale tradiționale, dar ar putea învăța tinerii să se joace la aceste instrumente.

Corul bisericesc:

Activitatea corului bisericesc are semnificație atât din aspect religios, cât și din aspect cultural. Corul a fost înființat în anii 1980, iar spectacolele lor reprezintă un moment remarcabil al evenimentelor culturale și religioase, al festivităților locale, dar și regionale.

În ciuda faptului că există o gamă largă a grupurilor culturale locale, există într-un anumit segment se înregistrează lipsuri. După opinia localnicilor și autorităților locale ar fi oportun și indicat înființarea unui grup de dans popular. Deși copiii învață tehnici de dans popular la școală, ar fi oportun existența unei instituții culturale care vizează ocrotirea și transmiterea tradițiilor în acest domeniu în formă organizată, respectiv care să reprezinte localitatea Căpâlnița la evenimentele organizate în regiune, respectiv evenimentele organizate de către sau în colaborare cu localitățile înfrățite.

Grupurile culturale au enumerat probleme ivite în legătură cu activitatea și funcționarea lor: pe lângă problemele legate de furnizarea instrumentelor, echipamentelor, problema cea mai semnificativă este constituită de deplasarea și transportul membrilor la diferite evenimente regionale. Este nevoie de un autobuz care poate fi folosit de aceste grupuri cu prilejul deplasărilor și turneelor. Autoritățile locale își propun, de asemenea, rezolvarea acestei probleme pe perioada următoare.

I. 11. 3. Organizații non guvernamentale

Fundația Kriza János:

Fundația a fost înființată în anul 1993, are personalitate juridică începând din anul 1994. Fundația își desfășoară activitatea pe plan cultural și educațional. În primul rând se ocupă de amenajarea și funcționarea casei țărănești, casei muzeu din sat. În anul 1999 a primit în donație din partea autorităților locale clădirea deteriorată a casei muzeu, iar până în anul 2005 s-au finalizat lucrările de renovare și amenajare cu uneltele și obiectele speciale secuiești. Organizația neguvernamentală a participat de două ori (în anii 2013,2014) la programul de strângere de fonduri *Aleargă pentru un scop bun!* organizat de Fundația Comunitară Odorheiu Secuiesc. În cadrul programului, cu sprijinul elevilor fundația a strâns fonduri în vederea achiziționării echipamentelor și uneltelor sportive folosite în educația fizică, și pentru înființarea unui teren de sport lângă clădirea școlii.

Asociația Agricultorilor din Căpâlnița:

Asociația a fost înființată în anul 2011 cu scopul susținerii și sprijinirii activității agricultorilor. Cu ocazia întâlnirilor și reunirilor profesionale informează cu privire la subvențiile și proiectele care vizează domeniul agricol, respectiv promovează aceste proiecte. Asociația organizează anual târgul de animale și zilele agricultorilor. Pe termen lung, formarea profesională a agricultorilor constituie una dintre prioritățile

asociației, respectiv și crearea posibilităților schimburilor de experiență profesională, sprijinirea crescătorilor de animale în reînnoirea genetică a șeptelului. Asociația contribuie la eficientizarea valorificării produselor.

Pompieri voluntari:

Cu câțiva ani în urmă, în anul 2006 s-a înființat și în comuna Căpâlnița un grup voluntar a cărui membri se angajează la acordarea sprijinului voluntar, cu titlu gratuit în cazuri de urgență, precum incendii, accidente. Echipa pompierilor voluntari numără 35 de membri. În viața unei localități existența unui grup asemănător are semnificație primordială, fiindcă în cazul în care aceștia funcționează în mod corespunzător, contribuie semnificativ la siguranța populației fiind primii care se implică în oprirea situațiilor de urgență la nivel local. Pompierii voluntari participă la evenimente locale cu prezentări prin care atrag atenția populației la importanța protecției împotriva incendiilor și la securitatea socială. Pe lângă faptul că echipa pompierilor voluntari contribuie la consolidarea securității sociale, dispune de a putere formatoare a comunității.

Asociația de Tineret Căpâlnița (KIT):

Organizația nonprofit KIT funcționează în comuna Căpâlnița cu scopul organizării unor activități și evenimente tinerilor locali, de fapt în vederea activizării acestei generații care este caracterizat de pasivitate și dezinteres. În viața fiecărei localități are importanță deosebită implicarea, activizarea tuturor generațiilor în viața culturală, publică a comunei considerându-se membri activi ai comunității. KIT organizează diferite activități de tineret, iar în cadrul evenimentelor locale tradiționale și culturale organizează evenimente care se adresează tinerilor. Totodată, încurajează tinerii la muncă voluntară, precum colectare de gunoi, distribuire pachete nevoiașilor, curățarea bisericii.

Asociația Sportivă Căpâlnița 2008:

Ca și cum localitatea a avut o echipă locală de fotbal până la începutul anilor 1980 cu rezultate remarcabile, fotbalul nu este o activitate sportivă recent apărută în comuna Căpâlnița. Revitalizarea acesteia a avut loc în anul 2008: s-a înființat echipa de fotbal cu 20 de membri cu un antrenor cunoscut și recunoscut, și nu în ultimul rând cu suporteri entuziaști. În aceste condiții și-a demarat activitatea Asociația Sportivă Căpâlnița 2008. Obiectivul asociației constă în participarea permanentă a echipei în campionatele ligii Odorhei, eventual să fie calificat în divizia B, ceea ce s-a realizat în anii precedenți. Misiunea asociației sportive este îndrăgirea sportului cu tinerii din localitate, respectiv implicarea tineretului în viața sportivă locală și promovarea importanței vieții sănătoase și practicării sporturilor. Membrii se străduiesc în scopul strângerii fondurilor necesare funcționării din resurse financiare locale și județene.

Membrii asociației sportive au înființat un teren de fotbal și au construit un gard în jurul terenului de fotbal, iar aceste lucrări au fost finanțate de composesoratul local și de autoritățile locale. Ca și cum localitatea nu dispune de sală de sport, antrenamentele au loc pe acest teren de sport. Însă, cu mulți ani în urmă s-a concretizat necesitatea unei săli de sport care ar asigura practicarea diferitelor ramuri de sporturi în condiții profesionale și corespunzătoare. Construirea unei săli de sport ar rezolva și problema lipsei sălii de sport în unitatea de învățământ. Cu toate că școala dispune de un teren de sport cu gazon artificial, acesta nu este potrivit educației fizice în toate anotimpurile. Deocamdată, nu s-a identificat terenul care ar fi corespunzător pentru locul sălii de sport; este important ca locația să fi accesibilă relativ ușor și în scurt timp. În ceea ce privește finanțarea, nu există deocamdată eventuale posibilități de finanțare. Tocmai din această cauză, proiectul este trecut în lista priorităților cu multe semene de întrebări.

Rețeaua și activitatea la nivel ridicat a organizațiilor civile joacă un rol semnificativ în viața fiecărei comunități: consolidează relațiile personale, contribuie la consolidarea încrederii populației în sine și în sfera publică. În plus, prin activitatea lor desfășurată, sfera civilă are un rol remarcabil în funcționarea și susținerea comunicației între organizațiile civile și sfera privată, respectiv publică. Acest aspect în comuna Căpâlnița este prezent și mai accentuat: sfera civilă joacă un rol decisiv în ocrotirea, păstrarea și transmiterea valorilor autentice locale, culturale și populare. Autoritățile locale sunt conștienți că sfera civilă locală determină semnificativ conștiința locală, astfel se străduiesc să încurajeze, să susțină și să finanțeze inițierile și obiectivele reprezentate de către acestea. Autoritățile locale susțin activitatea sferei civile, respectiv facilitează achiziționarea echipamentelor și accesoriilor.

Mențiuni: Am detaliat activitatea organizațiilor civile care desfășoară activitate socială sau economică la capitolele corespunzătoare.

Priorități

Dezvoltarea sferei civile, vieții sportive, culturale și de tineret
Facilitarea achiziționării echipamentelor trupelor culturale
Revitalizarea grupului de dans popular
Sprijinirea achiziționării echipamentelor organizațiilor civile
Evaluarea posibilităților construirii sălii de sport

II. CAPITOL: ANALIZA SWOT

Analiza SWOT prezentată în continuare reprezintă evaluarea sinoptică a elementelor decisive din aspectul dezvoltării infrastructurale, economice, agrare, culturale, sociale a localității. În cadrul analizei identificăm punctele tari, punctelor slabe, oportunitățile și riscurile localității. Se vor identifica de asemenea direcțiile și măsurile de dezvoltare prin luarea în considerare a factorilor externi și a caracteristicilor localității.

Rolul regional, mediul construit și natural, infrastructură	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Se află la un drum de tranzit important între două localități semnificative ale județului: reședința de județ Miercurea Ciuc și municipiul Odorheiu Secuiesc ✓ Potențial turistic complementar ✓ Proximitatea Munții Harghita Mădăraș ✓ Mediu natural nepoluat cu floră și faună bogată, diversificată ✓ Aspectul este caracterizat de arhitectura autentică secuiască: case țărănești, porți populare sculptate din lemn, coloane funerare sculptate ✓ Cooperare regională bună cu localitățile înconjurătoare ✓ Sistem de apă potabilă proprie din surse locale de calitate 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Infrastructură de transport nedezvoltat, lipsa drumurilor asfaltate ○ Lipsa sistemului de canalizare ○ Exploatarea redusă a potențialului turistic ○ Răspândirea elementelor arhitecturale străine ○ Distrugerea elementelor arhitecturale specifice secuiești: demolarea caselor țărănești, porților populare sculptate ○ Lipsa clădirilor monumente istorice
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Consolidarea poziției regionale mulțumită proximității Munții Harghita Mădăraș ✓ Consolidarea potențialului turistic în baza mediului natural și construit ✓ Ocrotirea conștientă a valorilor arhitecturale autentice secuiești ✓ Dezvoltări infrastructurale prin fonduri structurale și proiecte europene 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Datorită caracterului tranzit al localității, turismul de tranzit este caracteristicul comunei ○ Inundațiile frecvente provocate de pâraiele Homorodul Mare și Homorodul Mic cauzează periodic pagube semnificative în localitate.

Condiții demografice	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Majoritatea populației provine din rândul populației active ✓ Distribuția pe vârstă a populației este favorabilă, risc redus al îmbătrânirii ✓ Număr mare de copii, școala locală funcționează cu număr de elevi corespunzător ✓ Datele demografice nu reprezintă reducere demografică evidentă, în anumite ani a avut loc creșterea numărului populației ✓ Comunitatea și-a păstrat tradițiile locale secuiești ✓ Se cunosc numeroase meserii tradiționale în localitate ✓ Comunitate puternică romano-catolică care își respectă tradițiile bisericii romano-catolice 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Multe persoane optează pentru munca în străinătate ○ Chiar din cauza tinerilor care lucrează în străinătate, este îngreunată organizarea evenimentelor care vizează ocrotirea și transmiterea tradițiilor locale ○ Capacitate resusă de a păstra resursa umană înalt calificată ○ Claca, forma tipică secuiască a muncii comunitare în curs de dispariție ○ Numărul redus al voluntarilor în scopuri comunitare ○ Este din ce în ce mai greu activarea populației cu ocazia organizării unor evenimente locale
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltări speciale pentru diferite grupuri țintă: pentru generația tinerilor și vârstnicilor ✓ Transmiterea meseriilor tradiționale, prezentarea cu scop turistic ✓ Menținerea și funcționarea comunității tradiționale secuiești 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Se reduce atractivitatea localității ○ Tendințele angajării la muncă în străinătate nu pot fi eliminate în lipsa existenței sigure locale, ceea ce poate determina în sens negativ tendințele demografice

Economie, turism	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Agricultură și silvicultură au tradiție îndelungată și semnificativă în localitate ✓ Multe societăți locale se ocupă de exploatare forestieră și prelucrarea lemnului 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lipsa marilor angajatori în comună, multe persoane fac navetă în localitățile înconjurătoare sau se angajează în străinătate ○ Nu se dezvoltă oportunitățile de angajare a societăților locale

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sector puternic comercial și turistic ✓ Revitalizarea Asociației Agricultorilor care sprijină activitatea crescătorilor de animale și cultivatorilor de plante ✓ Composesorat puternic cu rol comunitar decisiv ✓ Localnicii produc produse specifice locale ✓ Potențial turistic ridicat: turism rural în timpul verii, iar sporturi de iarnă pe Harghita Mădăraș în timpul iernii ✓ Funcționarea biroului turistic și casei muzeu ✓ Numărul șomerilor înregistrați sub nivelul județean 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Capacitate redusă a zonei de a atrage capital, interes investițional scăzut ○ Oportunități reduse de valorificarea produselor locale ○ Lipsa inovațiilor în agricultură, de ex. lipsa cultivării și prelucrării fructelor ○ Lipsa bazei de date despre meșteșugarii locali și produsele lor
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltări turistice cu luarea în considerare a caracteristicilor microregionale, respectiv coordonate la nivel regional ✓ Turism bazat pe consolidarea programelor locale și coordonare regională ✓ Turismul funcțional indiferent de anotimp ✓ Creșterea oportunităților de valorificare a produselor locale ✓ Implicarea sectorului nonprofit în dezvoltarea microregională ✓ Promovarea cultivării și prelucrării fructelor ✓ Organizarea formării adulților adaptat la nevoile regionale 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lipsa capitalului la nivel local – nu au loc reinvestiții datorită profitului redus ○ Lipsa de fonduri financiare pot amenința inovațiile locale ○ Numărul înnoptărilor turistice și cheltuielile efectuate de turiști sunt reduse ○ Tendința ridicată a angajării în străinătate

Instituții publice, organizații sociale	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existența instituției de învățământ modern și echipat în localitate ✓ Casa de cultură modernizată asigură loc programelor comunitare 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nu există clădire separată educației preșcolare ○ Populația este nevoită să se deplaseze în localitățile

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Biblioteca dotată contribuie la procesul de învățare ✓ Existența biroului turistic și casei muzeu ✓ Centru multifuncțional în curs de construire ✓ Primăria locală se va muta într-o clădire nouă și modernă ✓ Existența cabinetului medical de medicina familiei, stomatologic și farmaciei ✓ Ocrotirea tradițiilor de către grupuri culturale active ✓ Activitatea asociației sportive locale ✓ Activitatea pompierilor voluntari ✓ Asumarea responsabilității sociale de către numeroase organizații civile și sociale ✓ Activitatea asociației agricultorilor ✓ Numărul mare al evenimentelor locale comunitare 	<p>înconjurătoare cu probleme grave de sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lipsa sălii de sport ○ Creșterea dezinteresului față de anumite programe culturale, comunitare ○ Majoritatea organizațiilor civile dispune de buget redus ceea ce îi împiedică achiziționarea de echipamente și unelte ○ Lipsa trupei de dans popular în localitate
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltare infrastructurală prin fonduri structurale sau proiecte: grădiniță/grădiniță cu program prelungit, sală de sport ✓ Organizarea formării adulților adaptat la nevoile regionale ✓ Pregătirea și depunerea de proiecte în scopul achiziționării echipamente, unelte și instrumente organizațiilor civile și culturale ✓ Inițierea și implementarea programelor de prevenire a bolilor ✓ Creșterea calității serviciilor legate de turism 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Împiedicarea funcționării organizațiilor civile datorită lipsei de resurse financiare ✓ Interesul scăzut față de programele culturale și tradiționale

III. CAPITOL: OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI

Având în vedere dotările și potențialele zonei, obiectivul prevăzut se va realiza și se va menține în toate cazurile numai și numai cu colaborarea diferitelor sectori implicați: sfera civilă, economică, culturală și cu contribuția activă a populației. După cum se observă, anumite segmente sunt în interdependență, de aici rezultă că consultările și înțelegerile, schimburile de informații și de experiență definesc soarta și nivelul de dezvoltare a unei comunități.

Marele avantaj al localității – față de celelalte localități ale zonei – constă în faptul că nu se confruntă cu probleme demografice. Distribuția pe vârstă a populației este corespunzătoare, pe lângă generația mai în vârstă este prezentă accentuat și generația populației active, iar numărul copiilor este de asemenea corespunzător. Însă, ceea ce constituie provocare în zonă este creșterea posibilităților de angajare, creșterea locurilor de muncă. Sfera antreprenorială nu dispune de acumulare de capital, iar autoritățile locale trebuie să se preocupe de creșterea atractivității investiționale. Majoritatea populației trăiește de mai multe decenii din agricultură, din exploatare forestieră și prelucrarea lemnului, tocmai din această cauză este necesară și inevitabilă dezvoltarea, modernizarea și menținerea calității acestor piloni ai economiei locale. Pe parcursul acestor demersuri și procesuri, reprezentanții sectorului economic, autoritățile locale și Asociația Agricultorilor joacă de asemenea rol semnificativ. Turismul constituie a treia ramură puternică, însă dezvoltarea turismului este îngreunată de fenomenul general răspândit în Transilvania: turismul de tranzit. Acesta poate fi împiedicată numai dacă comuna Căpâlnița își găsește și își identifică specificul și poziția sa în contextul turismului Ținutului Secuiesc. În aceste procese oportunitățile turismului rural și proximitatea Munții Harghita Mădăraș pot servi drept indicii.

În următoarea perioadă, în comuna Căpâlnița dezvoltările infrastructurale precum modernizarea și construirea sistemului de canalizare, modernizarea și construirea drumului asfaltat, construirea grădiniței cu program prelungit constituie principalele priorități de dezvoltare. Toate aceste investiții vor contribui la îmbunătățirea nivelului de trai. Și dacă nivelul de trai este corespunzător, decent, se vor ameliora de asemenea tendințele demografice. Nu în ultimul rând, sectorul economic și turistic beneficiază de asemenea de dezvoltările infrastructurale. În perioada următoare, măsurile 7.2 și 4.3 al Programului Național de Dezvoltare Rurală vor fi actuale autorităților locale din comuna Căpâlnița. În cadrul măsurii 7.2, autoritățile locale planifică pregătirea și depunerea proiectului pentru construirea sistemului de canalizare, construirea stației de epurare, asfaltarea străzilor, construirea grădiniței cu program prelungit. Măsura 4.3 asigură fonduri structurale pentru reabilitarea drumurilor agricole și forestiere, iar beneficiarii acestor investiții sunt sectorul agricol, silvic și turistic.

IV. CAPITOL: PORTOFOLIU DE PROIECTE

Obiectul proiectului	Obiective	Beneficiarii	Surse de finanțare	Perioada de implementare	Măsuri preliminare
Construirea sistemului de canalizare în comuna Căpâlnița	Construirea sistemului de canalizare pe întregul teritoriu al comunei, respectiv construirea unei stații de epurare	Locuitorii comunei	Măsura 7.2, Programul Național de Dezvoltare Rurală	2016-2018	Studiul de fezabilitate este elaborat, însă trebuie actualizat potrivit prevederilor și condițiilor măsurii.
Asfaltarea străzilor în comuna Căpâlnița	Asfaltarea drumurilor comunei Căpâlnița în cadrul unui proiect integrat	Locuitorii comunei	Măsura 7.2, Programul Național de Dezvoltare Rurală	2018-2020	Studiul de fezabilitate este elaborat, însă trebuie actualizat potrivit prevederilor și condițiilor măsurii.
Construirea grădiniței cu program prelungit și creșei	Îmbunătățirea condițiilor de educație preșcolară prin crearea cadrului infrastructural corespunzător	Locuitorii comunei	Măsura 7.2, Programul Național de Dezvoltare Rurală, fonduri guvernamentale	2018-2020	Elaborarea studiului de fezabilitate.
Reabilitatea drumurilor agricole și forestiere	Reabilitarea drumurilor agrare și forestiere aflate în proprietatea privată comunei	Agricultori locali, proprietari de păduri, locuitorii comunei, turiștii	Măsura 4.3, Programul Național de Dezvoltare Rurală	2016-2018	Identificarea drumurilor prioritare, elaborarea studiului de fezabilitate